

LAB-ammattikorkeakoulu
Liiketalous Lappeenranta
Tradenomi
Laskentatoimi

Mikko Ryhänen

Kalevan kisojen kannattavuus ja talousvaikutukset

Opinnäytetyö 2020

Tiivistelmä

Mikko Ryhänen

Kalevan kisojen kannattavuus ja talousvaikutukset, 48 sivua, 3 liitettä

LAB-Ammattikorkeakoulu

Lappeenranta

Tradenomi

Laskentatoimi

Opinnäytetyö 2020

Ohjaajat: lehtori Saara Heikkonen, LAB-ammattikorkeakoulu, puheenjohtaja

Mauri Auvinen, Lappeenrannan Urheilumiehet (LUM) Ry

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Kalevan kisojen kannattavuus ja talousvaikutukset. Tavoitteena oli saada selville rahamääräinen kannattavuus, sekä tehdä arviot talousvaikutusten suuruudesta. Vaikutukset talouteen pyrittiin selvittämään sekä järjestävän seuran, että järjestäjäpaikkakunnan osalta.

Opinnäytetyön teoriaosuus koostettiin pääosin yhdistyksen, tapahtuman, kannattavuus- ja kustannuslaskennan, sekä urheiluseuran teoreettisista aineistoista. Työ toteutettiin määrällisenä kyselytutkimuksena. Tukena käytettiin Kalevan kisojen virallisia taloustietoja. Kysely suoritettiin Vuoden 2019 Kalevan kisojen yhteydessä keräten vastauksia yleisöltä muun muassa heidän kulutuksestaan tapahtuman yhteydessä ja paikkakunnalla.

Opinnäytetyön kyselytutkimuksen tuloksena saatiin laadittua arviot Kalevan kisojen talousvaikutuksesta kokonaisuudessaan ja yksilöittäin, sekä eriteltynä seuralle ja paikkakunnalle. Selvitettiin myös kisojen taloudellinen kannattavuus vuoden 2019 kisatapahtuman osalta.

Asiasanat: urheiluseura, talousvaikutus, yhdistys, tapahtuma, kannattavuus

Abstract

Mikko Ryhänen

Economic Consequences and Financial Profitability of Athletics National Championships of Finland: Kalevan Kisat, 48 Pages, 3 Appendices

LAB University of Applied Sciences

Faculty of Business Administration, Lappeenranta

Degree Programme in Business Administration

Specialisation in Accounting

Bachelor's Thesis 2020

Instructors: Ms Saara Heikkonen, Senior Lecturer, LAB University of Applied Sciences, Mr Mauri Auvinen, Chairman of Lappeenranta Urheilumiehet Ry

The objective of the research was to find out and to determine the economic consequences and financial profitability of the 2019 athletics national championships of Finland (Kalevan kisat). The work was commissioned by Lappeenranta Urheilumiehet (LUM) Ry, which is a local sports club focused on athletics.

Data for this study were collected by a questionnaire to the audience of the Kalevan kisat 2019. This study was carried out at the Kimpinen stadion by asking out previously planned questions from audience, for example about their money spending during the event, and other relevant issues. The detailed data of all kinds of profits and costs of the event, for finding out the financial profitability of the event, were given by the LUM office.

The results of the study show the exact financial profitability of the 2019 event. As a result of the study was also made an informative board of a realistic estimate of the economic consequences of the event, showing how much money (in euros) the event at least and at most brings to event hosting sports club and town in total, in different sectors and per customer.

Keywords: sports club, financial profitability, economic consequence, estimate, informative board

Sisältö

Sisällys

1	Johdanto	5
1.1	Aiemmat tutkimukset	5
1.2	Tavoitteet	5
1.3	Tutkimusmenetelmä ja teoreettinen viitekehys	5
1.4	Rajaukset	6
2	Yhdistys	6
2.1	Yhdistyksen perustaminen	7
2.2	Yhdistyksen säännöt	7
2.3	Yhdistyksen jäsenyys	8
2.4	Yhdistyksen päätösvalta ja hallitus	9
2.5	Yhdistyksen taloushallinto ja talousprosessi	10
2.6	Yhdistyksen toiminta ja toiminnan rahoitus	12
2.7	Yhdistyksen vastuu	14
2.8	Lappeenrannan Urheilu-Miehet Ry	15
3	Tapahtuma ja kannattavuus	15
3.1	Tapahtuman järjestäminen	16
3.2	Tapahtuman kannattavuus	19
3.3	Kannattavuuden määrittäminen ja laskeminen	19
3.3.1	Kustannukset	20
3.3.2	Kannattavuuslaskenta: menetelmät, mittarit ja tunnusluvut	22
3.4	Urheilutapahtuma	25
3.5	Urheilutapahtuman kannattavuus ja taloudelliset vaikutukset	27
3.6	Kalevan kisat	28
3.7	Lappeenrannan kaupunki ja Kalevan kisat 2019	29
4	Tutkimusmenetelmät ja tutkimuksen toteutus	31
4.1	Tutkimuksen toteutus	31
4.2	Kysymykset	32
5	Tutkimustulokset	33
5.1	Kyselyn vastaukset ja tulokset	33
5.2	Kisojen taloustietoja	38
5.3	Analyysit, tulosten vertailu ja johtopäätökset	39
6	Yhteenveto ja pohdinta	43
	Lähteet	46

Liitteet

- Liite 1 Yleisökyselyssä käytetty lomake
- Liite 2 2019 Kalevan kisojen lopullinen jälkikäteen saatu tuloslaskelma
- Liite 3 Jälkikäteen saatu loppuyhteenveto tapahtuman yleisömäärästä

1 Johdanto

Opinnäytetyö käsittelee Kalevan kisoja. Kisatapahtumasta selvitetään rahamääräinen kannattavuus, sekä tapahtuman tuomat talousvaikutukset. Talousvaikutukset kohdistuvat sekä järjestävään seuraan, että järjestäjäpaikkakunnalle.

1.1 Aiemmat tutkimukset

Aiempia täysin vastaavanlaisia tutkimuksia aiheesta ei ole tehty. On kuitenkin tehty erilaisia tutkimuksia Kalevan kisoista, esimerkiksi Jyväskylän Kalevan kisoihin 2018 tehtiin etukäteen tutkimus opinnäytetyönä, aiheena Kalevan kisojen oheispalveluiden kehittäminen. Muita aiempia opinnäytetöitä on tässä opinnäytetyössä hyödynnetty useita. Opinnäytetyöt, joiden kautta osaa kirjallisuuslähteistä on tarkasteltu, löytyvät myös lähdeluettelosta.

1.2 Tavoitteet

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, kuinka kannattavaa Kalevan kisojen järjestäminen on taloudellisesti ja minkälaiset vaikutukset kisoilla on järjestäjäpaikkakunnan aluetalouteen, sekä järjestävän seuran talouteen. Tavoitteena on saada selville rahamääräinen arvio talousvaikutuksen eri osa-alueista, sekä kokonaisuudesta yleisökyselyn, sekä tapahtumasta saatavien talouslukujen avulla. Tätä voitaisiin mahdollisesti hyödyntää myös tulevilla Kalevan kisoissa, sekä muissa vastaavanlaisissa tapahtumissa. Lisäksi tavoite on selvittää alatutkimuskysymysten avulla suuntaa arvio ulkopaikkakuntalaisten ja ensikertalaisten määrää, jotta saadaan hieman informaatiota siitä, onko onnistuttu houkuttelemaan uusia katsojia, sekä yleisöä kansallisesti. Myös tästä voidaan mahdollisesti tehdä päätelmiä tulevien tapahtumien kehittämisen ja näkyvyyden osalta.

1.3 Tutkimusmenetelmä ja teoreettinen viitekehys

Tutkimus tehdään pääosin kyselyn muodossa määrällisenä tutkimuksena. On laadittu kyselylomake, jonka pohjalta kysytään kysymyksiä Kalevan kisojen yleisöltä. Kysymyksissä selvitetään yleisön kulutuskäyttäytymistä. Vastaukset tullaan analysoimaan ja selvittämään arvioidut talousvaikutukset, sekä muut olennaiset seikat. Tapahtuman viralliset taloustiedot auttavat selvittämään, kuinka

kannattava tapahtuma on ollut järjestää. Tutkimuskysymyksenä on siis, minkälaiset talousvaikutukset Kalevan kisoista syntyy ja kuinka suuri on kisojen taloudellinen kannattavuus? Alatutkimuskysymyksenä talousvaikutukset erikseen, eli mitkä vaikutukset kisoilla on taloudellisesti seuralle ja järjestäjäpaikkakunnalle?

Teoreettinen viitekehys koostuu lähinnä kirjallisuuslähteistä, mutta mukana on myös internetlähteitä. Kirjallisuuslähteet käsittelevät pääosin teoriaa yhdistyksestä, kustannuslaskennasta ja kannattavuudesta, tapahtumasta ja tapahtuman järjestämisestä. Internetlähteet kertovat lähinnä informaatiota Kalevan kisoista, Lappeenrannan urheilumiehistä ja muusta urheiluun liittyvästä, sekä lyhyesti talousvaikutuksista.

1.4 Rajaukset

Teorialähteiden sisältö on rajattu työn kannalta olennaisiin asioihin. Esimerkiksi kustannuslaskennasta ja kannattavuuslaskennasta ei käydä kaikkia mahdollisia laskentamalleja läpi, vaan ne osa-alueet, joita käytetään tapahtuman kannattavuuden selvittämisessä, sekä tapahtumaa suunniteltaessa ja järjestettäessä. Taloudellisista vaikutuksista käydään läpi esimerkkitapahtuma internetlähteestä. Tapahtuman teoreettiset osa-alueet käydään läpi kokonaisuudessaan rajaamatta siitä osia pois. Yhdistyksen teoriasta on käyty kaikkein tärkeimmät ja välttämättömimmät osat, esimerkiksi yhdistyksen päättymisen ja muu tämän opinnäytetyön kannalta epäolennainen on rajattu pois.

2 Yhdistys

Yhdistyksen teorian käsitteleminen tässä työssä on relevanttia, sillä opinnäytetyön toimeksiantaja Lappeenrannan Urheilumiehet on rekisteröity yhdistys. Kaikki suomalaiset urheiluseurat ovat yhdistyksiä, jotka on perustettu urheilun harjoittamista varten. Yhdistys on organisaatio tai yhtymä, joka on päättänyt harjoittaa yhdistysmuotoista toimintaa jonkinlaisen yhteisen tarkoituksen tai aatteen toteuttamiseksi. Yhdistys voi olla rekisteröimätön tai rekisteröity.

Rekisteröimätön yhdistys harjoittaa yhdistystoimintaa ilman erityisiä muodollisuuksia ja yhteenliittymän rekisteröintiä. Rekisteröity yhdistys on rekisteröitynyt

yhdistysrekisteriin, jota ylläpitää Patentti- ja rekisterihallitus. Rekisteröity yhdistys on oikeushenkilö, rekisteröimätön yhdistys ei tätä ole, mikä tarkoittaa, että rekisteröimätön yhdistys ei voi omissa nimissään saada, kantaa, tai vastata oikeuksia, vaan yhdistyksen toimeen osallistuneet ja päättäneet tahot vastaavat sen asioista yhteisvastuullisesti ja henkilökohtaisesti. Suurin osa rekisteröimättömistä yhdistyksistä on usein harrastusluontoisia ja pienimuotoisia. Rekisteröityneiden yhdistysten toiminta on lähtökohtaisesti hieman laaja-alaisempaa ja ammatillisempaa, sekä niiden tulee noudattaa yhdistyslakia ja sen muodollisia vaatimuksia. (Kempinen ym. 2018, 233.)

2.1 Yhdistyksen perustaminen

Kuten ylemmässä kappaleessa on mainittu, yhdistys voi olla joko rekisteröimätön tai rekisteröity. Perustamisvaiheessa tämän päättäminen on oleellista, sillä rekisteröityä yhdistystä koskevat kaikki yhdistyslain säännöt ja rekisteröimätöntä yhdistystä vain pieni osa säännöistä. Yhdistykset voivat olla luvanvaraisia tai kiellettyjä. Tämä tarkoittaa sitä, että tietynlaisen toiminnan harjoittamisesta on säädetty ja sisällytetty kieltoja tai rajoituksia yhdistyslakiin, esimerkiksi rikollinen toiminta on kiellettyä ja joissain tapauksissa erillisen luvan hakeminen on edellytys toiminnan aloittamiselle. Perustettaessa yhdistystä tulee tehdä, perustamiskirja, johon on yhdistyslain 7 §:n asettamalla tavalla liitettävä yhdistykselle laaditut säännöt. Perustamiskirjassa tulee olla vähintään kolmen yhdistykseen liittyvän jäsenen allekirjoitukset, ja se on päivättävä. Perustamisvaiheessa voidaan järjestää myös perustamiskokous perustamiskirjan allekirjoittamista varten, mutta tämä ei ole välttämätöntä useimmissa tilanteissa. (Kempinen ym. 2018, 234-236.)

2.2 Yhdistyksen säännöt

Yhdistyksellä on olemassa säännöt. Sääntöjen tulee olla yhdistyslain mukaiset. Säännöissä tulee aina mainita yhdistyksen nimi, yhdistyksen kotipaikka, tarkoitus ja toimintamuodot, jäsenen jäsenmaksuvelvollisuus ja velvollisuus muista maksuista, hallituksen jäsenten, tilintarkastajien ja toiminnantarkastajien lukumäärä tai vähimmäis- ja enimmäismäärä sekä toimikausi, yhdistyksen tilikausi, milloin edellä mainituista tehdään valinnat, vahvistukset ja päätökset vastuuvapaudesta,

yhdistyksen koolle kutsumisesta, sekä yhdistyksen varojen käytöstä tilanteessa, jossa yhdistys lakkautetaan tai purkautuu. (Kemppinen ym. 2018, 237-244.)

Näiden aina pakollisesti mainittujen seikkojen lisäksi yhdistyksellä on myös vapaaehtoisia sääntömääräyksiä. Useimmissa yhdistyksissä näiden kirjaaminen ei ole välttämätöntä. Yleensä vapaaehtoiset sääntömääräykset ovat olemassa yhdistyksellä käytännön hallinnon tehostamiseksi. Vapaaehtoiset sääntömääräykset voivat käsitellä esimerkiksi erilaisia jäsenyyteen liittyviä määräyksiä, kuten ehtoja jäsenyydelle tai minkälaisia oikeuksia jäsenillä on. (Kemppinen ym. 2018, 245-254.)

Perustamisen ja sääntöjen hyväksymisen jälkeen näihin olennaisesti liittyvät yhdistysrekisteri-ilmoitukset. Ilmoitukset tehdään yhdistystä perustettaessa, yhdistyksen sääntöjä muuttaessa, sekä virheiden ja puutteiden korjausmenettelystä täytyy tehdä ilmoitukset yhdistysrekisteriin. Kaikki yhdistysrekisteri-ilmoitukset tulee tehdä niille erikseen tarkoitetuille lomakkeille, jotka ovat Patentti- ja rekisterihallituksen vahvistamia. (Kemppinen ym. 2018, 257-261.)

2.3 Yhdistyksen jäsenyys

Yhdistyksen jäsenyydestä kerrotaan yhdistyslaissa. Sen mukaan kaikki oikeuskelpoiset oikeushenkilöt voivat olla yhdistyksen jäseniä. Oikeuskelpoisia oikeushenkilöitä ovat ihmiset, yhtiöt, yhdistykset, säätiöt ja julkisoikeudelliset yhteenliittymät (kunnat ynnä muut). Yhdistyslaissa jäsenille ei olla asetettu erityisiä kelpoisuusvaatimuksia oikeuskelpoisuuden lisäksi. Yhdistyksen säännöissä tällaisia erityiskelpoisuusvaatimuksia voi yhdistyskohtaisesti olla hyvinkin paljon ja vaatimukset voivat olla yksilöity erittäin tarkasti. Yhdistyksellä tulee olla jäsenluettelo, jota ylläpitää hallitus ja jossa on merkittynä kaikkien jäsenten nimet ja kotipaikat. Jäsenet liittyvät yhdistykseen ilmoittaessaan halukkuudesta, jonka jälkeen hallitus päättää jäsenen hyväksymisestä sääntöjen puitteissa. Jäsenyys päättyy, kun jäsen haluaa erota yhdistyksestä omasta vapaasta tahdostaan, tai kun jäsen erotetaan sääntöjen, yhdistyslain, tai molempien mukaisesti ja perustellusti. Perusteeton erottaminen voi johtaa oikeuskäsittelyihin. Jäsenyys voi päättyä myös, jos yksityishenkilö, joka on jäsen, kuolee, tai jos jäsenenä oleva organisaatio puretaan tai lakkautetaan. (Kemppinen ym. 2018, 261-269.)

2.4 Yhdistyksen päätösvalta ja hallitus

Yhdistyksen päätösvalta on säädetty yhdistyslaissa. Se kuuluu lain mukaan yhdistyksen jäsenille. Jäsenet käyttävät päätösvaltaa yhdistyskokouksissa, muulloin ilman erillistä valtuutusta yksittäiset jäsenet eivät voi tehdä päätöksiä yhdistyksen asioista. Jos yhdistyksellä on suuri jäsenmäärä, voidaan yhdistyksestä valita valtuutetut, joilla on päätöksenteko-oikeus. Yhdistyksen hallitus ei varsinaisesti päättä yhdistystä koskevista muista asioista yleisen hallinnon, taloudenhoidon, sekä yhdistyksen edustamisen lisäksi. (Kemppinen ym. 2018, 270-272.)

Yhdistyksessä järjestetään yleensä kerran tai kahdesti vuodessa kokous, josta on määrätty yhdistyksen säännöissä. Varsinaisten sääntömääräisten kokousten lisäksi yhdistyksessä voidaan tarpeen vaatiessa pitää ylimääräisiä kokouksia. Yhdistyslaki määrää, että mikäli ylimääräiseen kokoukseen katsotaan olevan aiheutta sääntömääräisessä kokouksessa tai hallituksessa, tai jos vähintään kymmenen prosenttia yhdistyksen äänioikeutetuista perustellusti tätä vaatii. Yhdistyksen kokous kutsutaan koolle sääntöjen mukaan määrättyssä ajassa ja tavalla. Kokouskutsussa tulee olla maininta asioista, joita siellä käsitellään. Yhdistyksen valtuutettujen kokouksessa tulee lain mukaan päättää yhdistyksen sääntömuutoksista, kiinteistön luovuttamisesta tai kiinnittämisestä, äänestys- ja vaalijärjestyksestä, hallituksen tai hallituksen jäsenen taikka tilintarkastajan tai toimitarkastajan valinnasta tai erottamisesta, tilinpäätöksen vahvistamisesta tai vastuuvapaudesta, sekä yhdistyksen purkamisesta. Päätökset tehdään ehdottoman enemmistön periaatteella. (Kemppinen ym. 2018, 272-279.)

Mikäli yhdistyksen sisällä on erimielisyyksiä jonkun henkilön valinnasta johonkin tehtävään, järjestetään henkilövaalit. Henkilö, joka saa vaaleissa eniten ääniä, valitaan tehtävään. Yhdistyksellä voi olla tarvittaessa erikseen määriteltävä ja hyväksyttävä äänestys- ja vaalijärjestys, joka määritellään kuitenkin hyvin harvoissa yhdistyksissä. (Kemppinen ym. 2018, 279-280.)

Yhdistyksen ainoa pakollinen lainmukainen toimielin on hallitus. Hallitus vastaa yhdistyksen hallinnosta. Hallituksella on yhdistyslain mukaan useita eri tehtäviä, jotka liittyvät yhdistyksen asioiden hoitamiseen. Näitä ovat päätösten täytäntöön-

pano yhdistyksessä, yhdistyksen omaisuuden hoito, päätöksentekoa varten tehtävä asioiden valmistelu, yhdistyksen kokousten ja erilaisten päätöksentekotilaisuuksien järjestäminen, yhdistykseen palkattavien henkilöiden ja virkailijoiden valinnat ja näiden valvonta, sekä yhdistyksen ulkopuolisten suhteiden hoitaminen, esimerkiksi muihin järjestöihin ja yhdistyksiin. (Kemppinen ym. 2018) Hallitus edustaa yhdistystä, joten sen jäsenet eivät voi olla vajaavaltaisia, tai konkurssissa. Hallituksessa kuuluu olla minimissään kolme jäsentä, joiden joukosta valitaan yksi puheenjohtaja. Puheenjohtajan tulee olla täysi-ikäinen, eikä tämän toimivalta saa olla rajoitettu edunvalvonnan alaisuudessa. Puheenjohtajan tulee asua vakituisesti Suomessa, ellei ole myönnetty poikkeuslupaa, joka oikeuttaa asuinpaikaksi muun valtion. Hallituksen puheenjohtajalla on lakisääteinen nimenkirjoitusoikeus, eli tämä saa edustaa yhdistystä solmimalla yhdistyksen puolesta sopimuksia ja muita oikeustoimia, jotka sitovat yhdistystä, ellei puheenjohtajan nimenkirjoitusoikeutta ole erikseen rajoitettu yhdistyksen säännöissä. Nimenkirjoitusoikeus antaa myös oikeuden vastaanottaa yhdistykselle tulevia tiedoksiantoja yhdistyksen puolesta. (Kemppinen ym. 2018, 288-291.)

Yhdistyksen hallituksen jäsen ja toimitus voi olla jostain syystä esteellinen. Yhdistyksen päivittäisessä hallinnossa saattaa esimerkiksi syntyä tilanne, jossa yhdistyksen hallituksen jäsenen tai muun yhdistyksen toimihenkilön etu saattaa joutua ristiriitaan yhdistyksen edun kanssa. Yhdistyslaissa on säädetty, että ristiriitatilanteessa mainittu hallituksen jäsen tai toimihenkilö ei saa osallistua asian käsittelyyn ja ratkaisemiseen. (Kemppinen ym. 2018, 292.)

2.5 Yhdistyksen taloushallinto ja talousprosessi

Yhdistyksen taloushallintoon kuuluu kirjanpito. Yhdistys ja säätiö ovat kirjanpitovelvollisia. Kirjanpitolain mukaan kaikki liike- ja ammattitoimintaa harjoittavat tahot ovat kirjanpitovelvollisia. Yhdistys ja säätiö kuuluvat laissa määriteltyyn listaan, jossa olevat juridiset yksiköt ovat poikkeuksetta kirjanpitovelvollisia. Yhdistyksen kirjanpidon tulee noudattaa yleisiä kirjanpitoperiaatteita, joista keskeisimpiä ovat hyvä kirjanpitotapa, kahdenkertainen kirjanpito, suoriteperusteinen kirjanpito, ellei toisin ole oikeutettu (mikroyrityksen kokoisilla yhdistyksillä (enintään yksi seuraavista ylittyy: tase 350 000 euroa, liikevaihto 700 000 euroa, palveluksessa keskimäärin 10 henkilöä) riittää maksuperusteinen kirjanpito), sekä audit

trail, eli niin sanottu aukoton kirjausketju kronologisessa järjestyksessä. (Suomen Tilintarkastajat Ry 2015)

Kaikkia kirjanpitovelvollisia koskevat myös tilinpäätösperiaatteet. Tilinpäätöskäytännöissä yhdistyksellä (ja säätiöllä) on tiettyjä erityispiirteitä, aivan kuten kirjanpidossakin. Esimerkiksi tuloslaskelma ja tase eroavat muodoltaan tavallisesta yritystoiminnan liikekirjanpidosta. Erilaiset avustustuotot, yleisavustukset, varainhankinnat ja lahjoitukset ovat myös yhdistyksellä erilaisia. Mikroyhdistyksen (enintään yksi seuraavista on täytynyt edellisellä tilikaudella: tase 100 000 euroa, liikevaihto 200 000 euroa, palveluksessa keskimäärin yli kolme henkilöä) tilintarkastus on vapaaehtoista, eli sen ei tarvitse nimittää tilintarkastajaa, jos yhdistys ei näin halua tehdä. (Suomen Tilintarkastajat Ry 2015)

Yhdistykseen voidaan valita tilintarkastaja ja toiminnantarkastaja. Säännöissä tulee mainita, milloin valinnat tehdään, valittujen tilintarkastajien ja toiminnantarkastajien lukumäärät, sekä näiden toimikausi. Tilintarkastajan lisäksi tulee valita myös varatilitarkastaja, mikäli tilintarkastajana ei ole tilintarkastusyhteisö. Kaikissa tapauksissa yhdistyksen ei tarvitse lain ja sääntöjen nojalla valita tilintarkastajaa, kuten edellisessä kappaleessa mainitaan, mutta tällöin on kuitenkin valittava toiminnantarkastaja ja varatoiminnantarkastaja (Kemppinen ym. 2018, 293). Toiminnantarkastajalle ei ole asetettu niin laajoja ammatillisia vaatimuksia, kuin tilintarkastajalle, mutta toiminnantarkastajan tulee omata riittävä taloudellinen ja oikeudellisten asioiden tuntemus yhdistyksen toiminnan tasoon nähden. Toiminnantarkastajan tulee tarkastaa yhdistyksen talous ja hallinto edellytetyssä laajuudessa, sekä antaa kirjallinen toiminnantarkastuskertomus suorittamastaan tarkastuksesta. Toiminnantarkastajan tulee tarkastaa kirjanpito ja tilinpäätös, sekä hallinto riittävässä laajuudessa yhdistyksen kokoon ja toimintaan nähden. Toiminnantarkastaja ja tilintarkastaja ovat salassapitovelvollisia hoitaessaan tarkastuksia. (Kemppinen ym. 2018, 294-295.)

Yhdistyksen talousprosessi koostuu reaali-prosessista, eli suoritteiden fyysisestä vastaanottamisesta ja luovuttamisesta, ja rahaprosessista, eli rahavirroista, jotka reaali-prosessi on synnyttänyt, sekä kassavirroista, jotka ovat syntyneet ilman reaali-prosessia. (Perälä & Perälä 2003, 25.) Yhdistys ei lähtökohtaisesti saa varsinaisesta toiminnastaan riittävästi tuloja, jotta se voisi kattaa toiminnasta koituvat

kulut. Tämän vuoksi kulut katetaan varainhankinnasta saaduilla tuloilla, ja jos nämä eivät riitä, käytetään kulujen kattamiseen toissijaisesti sijoitus- ja rahoitus-toiminnan tuottoja. Talousprosessi on näin ollen yhdistyksellä erilainen liikeyritykseen verrattuna. (Tomperi 2015, 135-136.)

Yhdistyksen toiminnan onnistumista mitataan sillä, kuinka tehokkaasti aatteellista tarkoitusta on toteutettu, eikä kannattavuudella, tosin edellytyksenä on myös toiminnan taloudellinen tehokkuus. Toiminnan päätavoitteena on toteuttaa yhdistyksen säännöissä määräämä tehtävä, jonka onnistumista tuetaan taloudellisella toiminnalla. Yhdistyksen toiminnan jatkumisen varmistamiseksi pitkällä aikavälillä tuottojen tulisi kuitenkin olla kuluja suuremmat. (Perälä & Perälä 2003, 24.)

Yhdistys pyrkii saamaan varoja toimintaansa varainhankinnalla (Leppiniemi & Kykkänen 2013, 150). Varainhankinnan lisäksi varoja saadaan toiminnan suoritteiden vastikkeista, sekä sijoitustoiminnasta. Kaupallisessa yhteisössä toiminta-ajatus eroaa aatteellisesta yrityksestä selkeästi. Aatteellisessa yhdistyksessä toimitaan niin, että suoritteiden aikaansaamiseksi uhrataan menoja, jotka katetaan esimerkiksi varainhankinnalla. Kaupallisessa yhteisössä uhrataan menoja, jotta tuotetaan suoritteita, joista kaupallinen yhteisö saa tuloja. (Perälä 2003, 24-25.)

2.6 Yhdistyksen toiminta ja toiminnan rahoitus

Yhdistyksessä varsinaisena toimintana pidetään aatteellista toimintaa, esimerkiksi tapahtumien järjestämistä ja tapahtumiin osallistumista, kuten urheiluseurassa harjoitusten ja kilpailujen järjestäminen ja niihin osallistuminen. Varsinaisen toiminnan tuottoja ja kuluja ovat ne tuotot ja kulut, jotka välittömästi tai välillisesti saadaan yhdistykseen varsinaisesta toiminnasta, tai aiheutuvat yhdistyksen varsinaisen toiminnan, esimerkiksi urheilutapahtuman järjestämisestä, palkkioista, lipputuloista, tai muista varsinaiseen toimintaan jollain tapaa liittyvistä rahavirroista. Varsinainen toiminta tulee eritellä yhdistyksen tuloslaskelmassa tarkoituksenmukaisesti. (Loimu 2013, 97)

Tapahtumien järjestämisellä yhdistys hankkii varallisuutta olennaisesti. Tapahtumat kuuluvat varsinaiseen yhdistyksen toimintaan. Hyvin usein tapahtumista ja niiden yhteydestä saadaan suurin osa yhdistyksen varoista. Tuloja saadaan esi-

merkiksi lipunmyynnistä, mutta yksi merkittävä tapahtumien kautta saatava tulonlähde on sponsoritulot. Yhdistys voi saada rahallista tukea sponsoreilta jotain vastiketta vastaan. Lähes aina tämä vastike on näkyvyys tapahtuman yhteydessä esimerkiksi erilaisilla mainoksilla.

Yhdistyksellä on erilaisia keinoja hankkia tuloja varsinaisen toiminnan kulujen kattamiseksi. Tätä on tekstissä jo aiemmin mainittu varainhankinta. Varainhankintaa voivat olla esimerkiksi jonkun tapahtuman tuotot, sekä muunlaiset keräykset, esimerkiksi tapahtuman ohessa järjestettyjen arpajaisten myynnistä saadut tuotot (Loimu 2013, 97). Jäsenmaksulla yhdistys kerää varoja jäseniltään, joten se on osa varainhankintaa. Tarkasteltaessa yhdistyksen rahallisia tarpeita arvioidaan muiden asioiden ohessa jäsenmaksulle sopiva rahamääräinen suuruus ja laaditaan budjetti seuraavalle vuodelle. Budjetti sisältää jäsenmaksun. (Loimu 2013, 105.) Varsinaisten jäseniltä perittävien jäsenmaksujen lisäksi yhdistys voi vaatia kerätä kannattajajäsenmaksuja, esimerkiksi urheiluseurojen kannattajat voivat ostaa kausikortin, tai maksaa kannattajayhdistykselle vuosimaksua jäsenyydestä.

Erilaiset avustukset, lahjoitukset ja testamentit ovat varainhankintaa. Yhdistys voi saada toiminta-avustuksia, jolloin kyseessä on yleisavustus. Julkisyhteisöiltä, eli esimerkiksi kunnilta, valtiolta ja seurakunnilta saadut varat ovat yleisavustuksia. Myös entiseltä Raha-automaattiyhdistykseltä, joka toimii nykyään Veikkaus Oy:n yhteydessä, voi saada yleisavustuksia. (Kuusiola 2002, 4-5.) Yleisavustus on siis avustus, jota ei ole kohdistettu suoraan mihinkään tarkoitukseen. Erityisavustukset ovat erityistä tarkoitusta varten saatuja avustuksia, esimerkiksi sosiaali- ja terveysministeriöltä tai kunnalta saatu avustus jollekin vammaistukijärjestölle. (Tomperi 2015, 42.) Myös investointiavustukset ovat erityisavustuksia (Leppiniemi & Kykkänen 2013, 151). Lahjoitukset ja testamentit ovat myös merkittäviä yhdistyksen taloudelle. Yhdistykselle annettavat tai yhdistyksen perimä omaisuus on vapautettu lahja- ja perintöverosta. (Suomen Tilintarkastajat ry 2015)

Yhteisö voi kerätä varoja rahankeräyksellä yleisöltä vastikkeettomasti. Keräykseen osallistuvilla tahoilla voidaan kuitenkin haluttaessa antaa jonkinlainen erityismaininta, esimerkiksi kunniakirja. Rahankeräystä harjoittaakseen yhdistys tar-

vitsee siihen erikseen haettavan luvan poliisilaitokselta ja rahankeräyksiä valvotaan muutenkin tarkasti, ettei sen yhteydessä pääse tapahtumaan väärinkäytöksiä tai petoksia. (Loimu 2015 98-99.)

Tuloja yhdistys voi saada myös sijoitus- ja rahoitustoiminnasta. Näitä ovat pitkäaikaisista tuotoista aiheutuvat tuotot ja kulut. Rahoitusomaisuuden tuotot, sekä vieraan pääoman kulut ovat myös sijoitus- ja rahoitustoimintaa. Osinkotuotot, vuokratulot, pitkäaikaisten sijoitusten korkotuotot, sekä myyntivoitot ovat näitä mainittuja tuottoja. Kuluja ovat pankkien perimät palkkiot, myyntitappiot, kulut yhtiövastikkeista, sekä korko- ja rahoituskulut. (Kuusiola 2002, 4-5.)

Kulukorvaukset, palkat ja palkkiot ovat maksuja, joita yhdistys maksaa sen hyväksi tehdyistä asioista tai työstä. Esimerkiksi jollekin luottamushenkilölle voidaan maksaa matkakorvausta matkasta, joka on tehty yleishyödyllisen yhteisön aatteellisen toiminnan hyväksi. Matkakorvaukset ovat kulukorvauksia. Mikä tahansa työ, joka edistää yhdistyksen aatteellista toimintaa, voi olla kulukorvattavaa. Yhdistykseen voi olla palkattu erilaisia toimihenkilöitä. (Loimu 2013, 112-114.) Kaikista veronalaisista tuloista, kuten henkilöstön palkkioista, suoritetaan ennakonpidätys, sillä ennakonpidätysvelvollisuus koskee ennakonperintälain mukaan myös yhdistystä (Suomen Tilintarkastajat Ry, 2015).

2.7 Yhdistyksen vastuu

Yhdistykseen ja sen toimintaan, sekä henkilöstöön liittyy vastuukysymyksiä. Rekisteröity yhdistys on oikeushenkilönä mahdollisesta vahingosta korvausvastuussa vahingoitetulle taholle. Myös yhdistykseen kuuluvat henkilöt voivat joutua vastuuseen toimikauden aikana tapahtuneista asioista. Korvauksissa sovelletaan yhdistyslakia ja vahingonkorvauslakia. Korvausvelvollisuudet voivat syntyä usealla eri tavalla. Vastuut aiheutetusta vahingosta on usein eritelty sopimusperusteiseen ja sopimuksenulkoiseen vastuuseen (Kemppinen ym. 2018, 295). Sopimuksenulkoisessa vastuussa tilanteet eivät perustu osapuolten väliseen sopimukseen, esimerkiksi usein tällainen tilanne syntyy, kun tapahtuu sellainen vahinko, joka aiheutuu yhdistyksen järjestämässä tapahtumassa tai toiminnassa. Sopimusperusteinen korvausvastuu syntyy tilanteessa, jossa yhdistys on solminut jonkin osapuolen kanssa sopimuksen, jota yhdistys tai sopimuksen toinen

osapuoli rikkoo. Vahingonkorvausvelvollisuuden lisäksi rikkomuksen kohteeksi joutunut taho voi käyttää muita oikeuskeinoja, joita ovat esimerkiksi, hinnanalennus, luontoissuoritusvelvollisuus tai sopimuksen purkaminen kokonaan. (Kempinen ym. 2018, 296-303.)

2.8 Lappeenrannan Urheilu-Miehet Ry

Kuten yhdistystä käsittelevässä kappaleessa ylempänä tekstissä kerrotaan, urheiluseurat, kuten Lappeenrannan Urheilu-Miehet, ovat Suomessa yhdistyksiä, joiden päätarkoitus on harjoittaa urheilua. Urheiluseurat voivat olla yhdistyksiä eri muodoissa, rekisteröitynä tai rekisteröimättöminä. Pienten urheiluseurojen katsotaan olevan usein yleishyödyllisiä yhteisöjä, mutta suurempia ammattimaista urheilutoimintaa harjoittavat urheiluseurat eivät ole verotuksen näkökulmasta yleishyödyllisiä. Ammattiurheiluorganisaatiot toimivat nykyisin monesti osakeyhtiöinä.

Lappeenrannan Urheilumiehet on rekisteröity yhdistys. Seura perustettiin vuonna 1906 ja alun perin se tunnettiin nimellä Lappeenrannan luistinseura (LLS), mutta vuonna 1927 nimi muutettiin nykymuotoon. Vuosien varrella seurasta siirtyivät omiin organisaatioihinsa jääpalloilijat, hiihtäjät, suunnistajat, sekä pesäpalloilijat, joiden lähdön myötä vuonna 1976 LUM alkoi keskittymään pelkästään yleisurheilutoimintaan. Varsinainen toiminta on pysynyt yleisurheilussa siitä lähtien. Muuta seuran taloutta kohentavaa oheistoimintaa yleisurheilun lisäksi ovat esimerkiksi erilaiset markkinat, joita seura järjestää vuosittain, sekä litiän lavan tanssitointa. Kalevan kisat LUM on järjestänyt yhteensä viisi kertaa, vuosina 1962, 1980, 1997, 2007 ja 2019. (Lappeenrannan Urheilu-Miehet)

3 Tapahtuma ja kannattavuus

Tapahtuma on kokonaisuus, jossa erikokoinen ihmisjoukko kokoontuu jonkin tarkoituksen tai aatteen vuoksi samaan paikkaan fyysisesti tai muulla yhteydellä. Tapahtumia on lukemattomia erilaisia ja erisuuruisia, esimerkiksi Kalevan kisat on tapahtuma. Tapahtumaan sisältyy ja liittyy olennaisia asioita, joita on hyvä avata ja käydä läpi. Näitä ovat esimerkiksi tapahtuman järjestäminen, kannattavuus, kannattavuuden laskeminen ym., sekä tälle opinnäytetyölle välttämättömät urheilutapahtuma ja Kalevan kisat.

3.1 Tapahtuman järjestäminen

Tapahtuman järjestäminen on todella moniulotteinen asia. Tapahtumia järjestetään eri tarkoituksiin kohderyhmiä silmällä pitäen ja huomioiden näiden kiinnostuksen kohteet ja mahdolliset tarpeet. Voi myös olla, että varsinaista kohderyhmää ei ole, vaan yritetään saada mahdollisimman moni kiinnostumaan järjestettävästä tapahtumasta. Tapahtumia on olemassa tyypiltään niin monia erilaisia, että tässä opinnäytetyössä voidaan rajata aihetta ja keskittyä yleisiin seikkoihin ja huomioihin tapahtumasta ja sen järjestämisestä, Kalevan kisoihin verrattavissa olevista tapahtumista, sekä Lappeenrannan kokoisella paikkakunnalla järjestettäviin tapahtumiin.

Tapahtumaa järjestettäessä yksi tärkeimmistä huomioitavista asioista on kyseisen tapahtuman markkinointi ja tapahtumamarkkinointi yleisesti asiakokonaisuutena. Tapahtumamarkkinoinnissa yhdistetään tapahtuma ja markkinointi. Tapahtumamarkkinointia pidetään toimintana, jossa yhdistetään organisaatio ja sen kohderyhmät tavoitteellisella ja vuorovaikutteisella tavalla toiminnalliseen kokonaisuuteen, eli tässä tapauksessa tapahtumaan, joka muodostuu tietyn valitun sisällön, asian, teeman, tai idean ympärille. Yleisesti tapahtumamarkkinointia pidetään strategisena suunniteltuna pitkäjänteisenä toimintana, jossa sidosryhmät kohtaavat ennalta järjestetyssä tilanteessa ja ympäristössä, joka on suunniteltu valittujen kohderyhmien kanssa viestimiseen yhteisön tai yrityksen toimesta. (Häyrinen & Vallo 2016, 20-24.)

Tapahtumamarkkinoinnin tulisi olla tavoitteellista. Mahdollisia tavoitteita on olemassa useita, esimerkiksi asiakassuhteiden kehittäminen, tai uusien asiakkaiden ja yhteistyökumppanin hankkiminen voivat olla tapahtuman päätavoitteena. Oleellinen asia tavoitteellisuuden kannalta on sisäistää, että kenelle ja minkä takia tapahtumaa ollaan järjestämässä. Tavoitteellisuuden toteutuessa voidaan mahdollisesti vaikuttaa positiivisesti tapahtuman kustannusrakenteeseen ja tuotavuuteen, sekä järjestävän tahon taloudellisuuteen ja tulokseen. (Häyrinen & Vallo 2016, 25-26.)

Tapahtuman tai tapahtumien luokittelu eri tapahtumalajeihin on olennaista. Tapahtumalajeja on olemassa useita, kuten tämän luvun aloituskappaleessa on sivuten mainittu. Luokittelu voidaan tehdä esimerkiksi tapahtumien sisällön tai toteutumistavan mukaan. Häyrynen ja Vallo ovat kirjassaan luokitelleet tapahtumat sisällön mukaan asiatapahtumiin, viihdetapahtumiin, sekä näiden kahden yhdistelmiin. Toteutumistavan mukaan luokittelut on tehty itse rakennettuun tapahtumaan, ulkoistettuun tapahtumaan, ketjutettuun tapahtumaan ja kattotapahtumaan. Itse rakennettu tapahtuma on kokonaan järjestävän organisaation tai muun tahon itse suunnittelema ja toteuttama, ja vaatii järjestäjältä suurta työpanosta. Ulkoistettu tapahtuma tarkoittaa siten toteutettua tapahtumaa, että esimerkiksi maksetaan tapahtumatoimistolle, joka luo budjetin ja ohjeiden mukaan näiden puitteissa parhaansa mukaan tapahtuman. Ketjutettua tapahtumaa järjestettäessä toimitaan niin, että ostetaan valmiita tapahtuman osia ja yhdistellään nämä niin sanotusti ketjuttaen yhdeksi tapahtumakokonaisuudeksi. Kattotapahtumaa taas hyödynnetään niin, että käytännössä ostetaan valmis tema menemällä esimerkiksi työpaikan henkilöstön kesken illastamaan ja katsomaan jääkiekko-ottelua työnantajan rahoittamana. (Häyrynen & Vallo 2016, 74-86.)

Onnistunut tapahtuma on yleisesti ottaen sellainen, jossa tunne ja sisältö ovat asianosaisten, eli järjestäjien, sekä kohderyhmän mielestä kohdallaan. Onnistuneen tapahtuman voidaan ajatella koostuvan onnistuneista strategisesta ja operatiivisesta toteutuksesta. Strategisessa osa-alueessa pohditaan ja suunnitellaan, että mikä on tapahtuman tavoite, miksi se järjestetään ja mitä tapahtumalla halutaan mahdollisesti viestiä. Pyritään myös selvittämään tapahtuman kohderyhmä, kenelle se järjestetään, sekä tapahtuman lähtökohdat, eli mitä järjestetään, missä järjestetään, ja milloin järjestetään. Operatiivisessa osa-alueessa selvitetään ja suunnitellaan tapahtumaprosessin onnistunutta toteutusta, tapahtuman sisältöä ja ohjelmaa, sekä tapahtuman järjestämisen vastuuhenkilöitä. (Häyrynen & Vallo 2016, 120-128.)

Tapahtumalla on aina olemassa tavoite. Tavoitteen olisi lisäksi erittäin hyvä olla konkreettinen ja mitattavissa oleva. Voidaan esimerkiksi asettaa tulostavoite, tai kävijämäärä, johon minimissään pyritään. Tavoitteita voi asettaa päätavoitteen lisäksi useita, myös ei tarkasti luvuilla mitattavia. Esimerkiksi voidaan tavoitella

hauskaa ja mieleenpainuvaa tavoitetta, jota toki voisi mitata myös asiakastyytyväisyyskyselyllä, mutta mittaus ei tilannekohtaisesti tarkastellen ole aina välttämätöntä. Toki useimmiten tavoitteiden mittaaminen on erittäin olennaista niiden toteutumisen kannalta. (Häyrinen & Vallo 2016, 130-135.)

Tapahtumalle on aina olemassa segmentti, eli kohderyhmä, joka valitaan toteuttavan strategian näkökulmasta. Kohderyhmälle kohdistetaan markkinointiviestintää, jonka arvioidaan herättävän kiinnostusta ja tätä kautta luodaan kysyntää. Tätä tapaa kutsutaan positioinniksi. (Hesso 2015, 94.) Ryhmä voi muodostua suuresta yleisöstä, tietyistä rajatusta kutsuvierasjoukosta tai avoimesta kutsuvierasjoukosta. Tapahtuman järjestävän tahon kannalta suurelle yleisölle järjestettävästä tapahtumasta esimerkkinä voi olla vaikkapa mittava rock-konsertti, johon myydään tuhansia lippuja. Rajatulle kutsuvierasjoukolle suunnattu tapahtuma voi olla esimerkiksi jonkin kerhon jäsenille järjestettävä, avoimelle kutsuvierasjoukolle kutsuttuja henkilöitä ei olla rajattu tiettyjen kriteereiden mukaan, ainoastaan määrällisesti. Kohderyhmää olisi oleellista analysoida ja selvittää mahdollisimman tarkasti mieltymysten ja kiinnostusten kohteet. (Häyrinen & Vallo 2016, 144-149.)

Muita asioita, joita tapahtuman järjestämisestä tulisi vielä selvittää, kuten ylempanä tässä luvussa mainitaan, ovat tapahtuman lähtökohdat; mitä järjestetään, tapahtumaprosessi; miten tapahtuma järjestetään, sisältö ja ohjelma; millainen tapahtuma järjestetään, sekä tapahtuman vastuuhenkilöt ja johtaminen; kuka tapahtuman järjestää. Tapahtuman lähtökohtia, joita olisi olennaista selvittää, ovat muun muassa tapahtumapaikka, tapahtuman ajankohta ja kesto, budjetti ja sen sisältö, erilaiset luvat, sekä muut huomiot, esimerkiksi mahdolliset tarjoilut tai muut vastaavat asiat (Häyrinen & Vallo 2016, 166). Tapahtumaprosessi on yksinkertaistettuna jaettavissa kolmeen vaiheeseen, jotka ovat suunnitteluvaihe, toteutusvaihe, sekä jälkimarkkinointivaihe. Näihin sisältyy useita pienempiä vaiheita ja tehtäviä, jotka ovat enemmän tai vähemmän välttämättömiä tapahtumakokonaisuuden kasaan saamiseksi. (Häyrinen & Vallo 2016, 188-191.) Tapahtuman sisältöön ja ohjelmaan kuuluvat esimerkiksi, teema, aktiviteetit ja mahdolliset esiintyjät. Sisältö ja ohjelma eroavat toisistaan. Tämä riippuu siitä, onko ky-

seessä asiatapahtuma, viihdetapahtuma, vai yhdistelmätapautuma, sekä tapahtuman omasta yksilöllisestä tyylistä. (Häyrinen & Vallo 2016, 232-235.) Tapahtumasta vastuussa oleva organisaatio tai taho valitsevat tapahtuman vastuuhenkilöt ja päättävät sen johtamisesta. Näihin valintoihin voivat sisältyä esimerkiksi projektipäällikkö ja isännät, sekä näitä koskevat ohjeistukset. (Häyrinen & Vallo 2016, 264-266.)

3.2 Tapahtuman kannattavuus

Tapahtumaa järjestettäessä pyritään lähtökohtaisesti siihen, että se olisi kannattava. Kannattavuus voidaan mitata taloudellisilla luvuilla, mutta myös esimerkiksi asiakastyytyväisyydellä, jos vaikka jokin voittoa tavoittelematon järjestö toimii tapahtuman järjestäjänä. Kannattavuuteen vaikuttavat lukuisat tekijät ja sitä voidaan mitata useilla eri mittareilla ja tavoilla. Kalevan kisojen tyyppisessä tapahtumassa olennainen asia kannattavuuden kannalta on palkattavan työvoiman käyttö, sekä talkootyöläisten määrä. Näillä asioilla voidaan vaikuttaa kannattavuuteen useasta näkökulmasta ja huomattavalla tavalla, esimerkiksi juuri Kalevan kisoissa järjestettäessä ja valmisteltaessa tapahtumapaikkaa ja lähiympäristöä pääasiassa talkoovoimin, järjestävä seura voi säästää merkittäviä rahasummia tapahtuman kustannuksissa.

Jos tapahtuman kannattavuutta tarkastellaan liiketaloudellisesta näkökulmasta, kannattavuus voidaan yksinkertaisimmalla tavalla esittää tapahtuman taloudellisella tuloksella, eli tapahtuman tuottaman voiton määrällä. Tämä tarkoittaa siis sitä, että tapahtuman tuottaman rahamäärän ja tapahtuman yhteenlaskettujen kustannusten erotus on positiivinen. (Eklund, ym. 2011, 63.) Myös tuottavuus ja taloudellisuus voivat kertoa jotain kannattavuudesta, vaikka nämä eivät vielä itsessään välttämättä saa aikaan kannattavuutta. Tuottavuus, eli toiminnan tehokkuus voi kertoa jotain kannattavuudesta auttamalla selventämään tuotannon hyötysuhdetta muuten, kuin rahamääräisesti. Taloudellisuus on rahamäärä, joka mahdollistaa tietyn asian tuottamisen. (Heikkilä, ym. 2011, 65-69.)

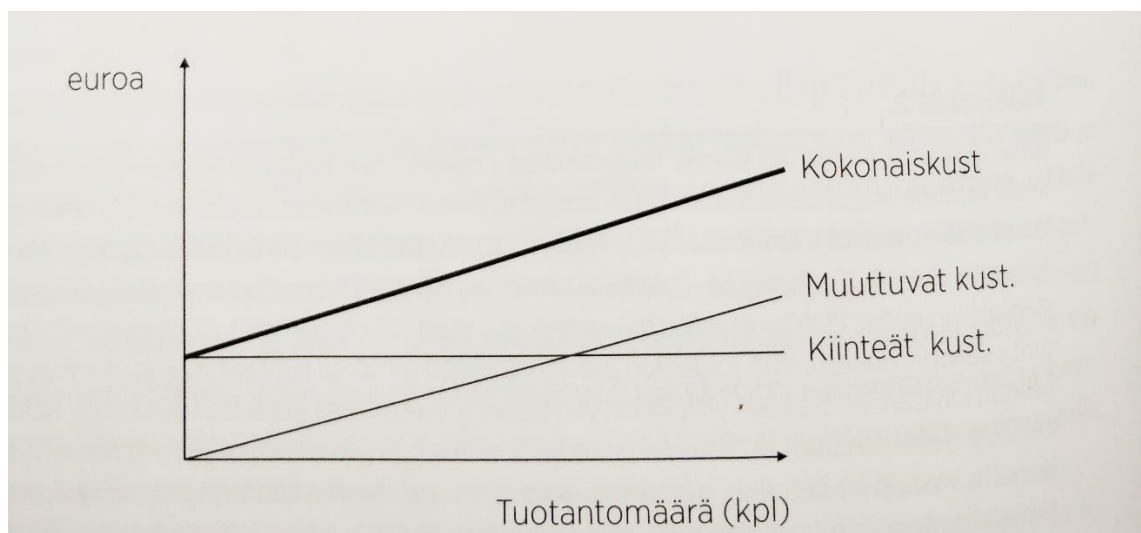
3.3 Kannattavuuden määrittäminen ja laskeminen

Kuten edellisessä alaluvussa mainitaan, tapahtuman kannattavuutta, sekä eri asioiden kannattavuutta ylipäänsä mitataan erilaisilla laskelmilla, joista voidaan

saada rahamääräisten summien lisäksi erilaisia taloudellisia tunnuslukuja, sekä mittareita, jotka auttavat selventämään kannattavuutta eri tavoilla. Kannattavuutta selvitetessä on hyvä erotella tulot ja erilaiset resursseja vaativat tekijät, eli menot, kulut ja kustannukset (Pellinen 2019, 15). Tuloja ovat toiminnan varsinaiset tuotot, eli myyntituotot ja lisäksi muut mahdolliset tuotot (Eklund & Kekkonen 2016, 30). Menot tarkoittavat käytännössä rahamaksuja. Kulu taas on tuloskaudelle kuuluva osuus menoista. Kustannus määritellään voimavaran käytöksi, tai menetykseksi. (Pellinen 2019, 15-16)

3.3.1 Kustannukset

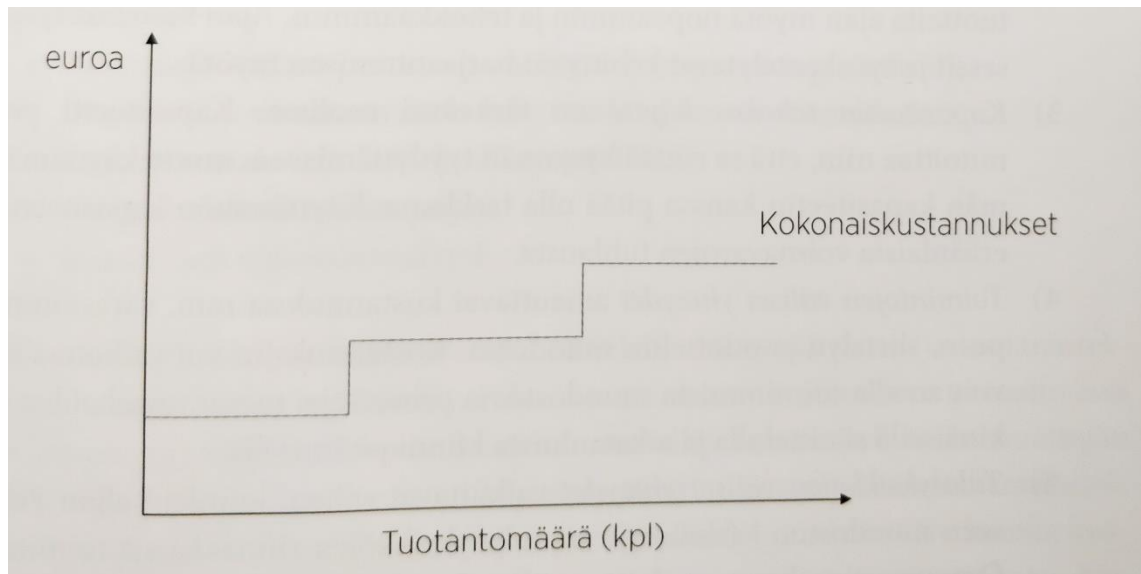
Kustannuksia voidaan mallintaa tapaus- ja yrityskohtaisesti kustannusfunktiolla. Tämä auttaa ennakoimaan mahdollisiin toiminnan muutoksiin, joilla voi olla vaikutusta kustannuksiin. Usein kustannukset jaetaan kiinteisiin ja muuttuviin kustannuksiin, jotta voidaan hahmottaa kustannusten käyttäytymistä. Muuttuvien kustannusten kokonaismäärä kasvaa tuotannon suhteessa. Kiinteiden kustannusten kokonaismäärä ei muutu, mutta tuotteen suurenevan valmistusmäärän mukaan yhteen tuotteeseen kohdistuvat kiinteät kustannukset pienenevät. Jako kiinteisiin ja muuttuviin kustannuksiin tehdään sen mukaan, kuinka paljon tietty kustannus riippuu tuotannon määrästä. (Pellinen 2019, 50.)

Kuva 1 Muuttuvat, kiinteät kokonaiskustannukset (Pellinen 2019, 50.)

Kustannukset eivät aina ole täysin muuttuvia tai kiinteitä, vaan ne voivat olla myös puolimuuttuvia tai -kiinteitä. Aina kustannusten kasvu ei myöskään ole täysin li-

neaarista, kuten kuvassa yksi on piirretty. Kustannusten määrä voi nousta esimerkiksi portaittain, kiihtyvästi, tai hidastuvasti. Toisinaan voidaan tarvita lisäresursseja, kuten ylimääräistä työtä, tai lisää tiloja, jotta saadaan kasvatettua tuotantomäärää. (Pellinen 2019, 51.)

Kuva 2 Portaittain muuttuvat kustannukset (Pellinen 2019, 51.)

Kustannukset jaotellaan, kuten mainittu, muuttuviin, kiinteisiin ja kokonaiskustannuksiin, mutta näihin sisältyy ja liittyy paljon erilaisia moninaisemmin jaoteltuja kustannuslajeja. Yksikkökustannukset ovat tuotekohtainen kustannuslaji, eli kuinka paljon yhdestä tuotteesta aiheutuu kustannuksia. Yksikkökustannukset ovat muuttuvia, sekä kiinteitä. Toisin kuin kiinteät kokonaiskustannukset, kiinteät yksikkökustannukset voivat vaihdella riippuen tuotteen valmistusmäärästä, sillä suuremmalla valmistusmäärällä yhteen tuotteeseen kohdistuvat kiinteät kustannukset pienenevät. Muuttuvat yksikkökustannukset vaihtelevat useimmiten tuotantomäärien mukaan, tai voivat myös olla tasasuhteisesti muuttuvia, eli pysyä samana tuotantomäärästä riippumatta. Toiminta-asteen, eli yrityksen tai jonkun sen osan todellinen tuotantomäärä tietyssä ajanjaksona, nostaminen tai laskeminen muuttaa luonnollisesti tuotteen yksikkökustannuksia. Keskimääräiset yksikkökustannukset, eli kokonaiskustannukset jaettuna suoritemäärällä, laskevat tuotantomäärän kasvaessa, sillä kiinteät yksikkökustannukset laskevat. (Eklund & Kekkonen 2016, 58-60.)

Suoritekohtaisia kustannuksia ovat välittömät ja välilliset kustannukset, sekä näiden lisäksi erillis- ja yhteiskustannukset. Varsinkin teollisuudessa ja teollisuusalan yrityksissä käytetään kustannusten jakoa välittömiin ja välillisiin, esimerkiksi

tuotannossa ollessa useita tuotteita ja halutaan saada selville kaikki kustannukset, jota yksittäisestä suoritteesta eli tuotteesta aiheutuu. Jako suoritetaan sen perusteella, kuinka helposti jokin kustannus pystytään kohdistamaan tuotteelle. Välittömät kustannukset, kuten esimerkiksi henkilökustannukset, saadaan kohdistettua suoraan yksittäiselle tuotteelle. Välilliset kustannukset on haastavaa saada kohdistettua yksittäiselle tuotteelle. Välilliset kustannukset voivat aiheutua esimerkiksi kaluston hankinnasta, tai markkinoinnista. Ne kohdistetaan yleensä aluksi aiheuttamisperiaatteen mukaan osastoille tai tuoteryhmille. Välittömät kustannukset ovat useimmiten muuttuvia ja välilliset kiinteitä, mutta joissain tapauksissa näin ei aina ole. (Eklund & Kekkonen 2016, 62.)

Laskentakohteen erilliskustannuksista on kyse silloin, kun kustannukset pystytään rajaamaan pelkästään laskentakohteesta aiheutuviksi. Samalla tavalla voidaan määritellä laskentakohteen erillistuotot myynnin toteutuessa. Erilliskustannukset voivat olla sekä muuttuvia, että kiinteitä. Erilliskustannuksia ei synny ilman tuotannon tai toiminnan toteutumista. Yhteiskustannukset aiheutuvat aina riippumatta tuotannon toteutumisesta tai sen laajuudesta. Koko yritykseen kohdistuvat kiinteät kustannukset, esimerkiksi hallinnon kustannukset, ovat yhteiskustannuksia. (Eklund & Kekkonen 2016, 62-63.)

3.3.2 Kannattavuuslaskenta: menetelmät, mittarit ja tunnusluvut

Kannattavuuslaskenta, kuten kustannuslaskentakin, sisältää erilaisia laskentamenetelmiä ja mittareita taloudellisen kannattavuuden selvittämiseksi. Kaikista yksinkertaisin tapa mitata kannattavuutta esimerkiksi yrityksessä tai tapahtumassa, on kokonaistulos. Kokonaistulos saadaan selville, kun vähennetään kaikki toiminnan kustannukset saaduista tuotoista. Myös tuloverot vähennetään tuotoista. Muita olennaisia kannattavuusmittareita tuloksen lisäksi ovat ainakin liiketulos, käyttökate, myyntikate. Kun kaikki varsinaisen toiminnan kustannukset vähennetään tuotoista, saadaan liiketulos. Käyttökate taas saadaan selville vähentämällä tuotoista muuttuvat kustannukset, mutta sisällyttämällä niihin korkokustannuksia ja poistoja. Myyntikate on myynti vähennettynä muuttuvilla kustannuksilla. (Eklund & Kekkonen 2016, 74-75.)

Katetuottolaskennassa käytetään termiä katetuotto, termin myyntikate sijaan (Eklund & Kekkonen 2016, 75.). Katetuottolaskenta on erityisesti lyhyellä aikavälillä käytettävä kannattavuuden mittaustapa. Katetuottolaskenta on laskentamenetelmänä yksinkertainen. Siinä lasketaan tulos niin, että vähennetään aluksi liikevoitosta, eli toisin sanottuna myyntituotoista, muuttuvat kustannukset, jolloin saadaan selville myyntikate, eli summa, jonka tulisi vähintään kattaa kiinteät kustannukset, mikäli halutaan positiivinen tulos. Tämän jälkeen vähennetään katteesta kiinteät kustannukset ja saadaan selville tulos, joka kuvaa taloudellista kannattavuutta. Katetuottoa hyödynnetään usein myös tavoitemyyntimäärän suunnittelussa. Ongelmana katetuottolaskennassa voi olla, että kustannusten jakaminen pelkästään kiinteisiin ja muuttuviin voi olla toisinaan haastavaa, tai jopa mahdotonta, ja kuten aiemmin kustannuksia käsittelevässä osiossa mainitaan, kustannukset eivät aina kasva lineaarisesti. (Eklund & Kekkonen 2016, 79-81.)

Katetuottolaskennassa olennaisia tunnuslukuja katetuoton lisäksi ovat muun muassa katetuottoprosentti, kriittinen piste, varmuusmarginaali, sekä varmuusmarginaaliprosentti. Katetuottoprosentti on katetuotto jaettuna myyntituotoilla ja kerrottuna sadalla. Se on siis katetuoton prosentuaalinen osuus myyntituotoista, eli ilmaisee kuinka suuri osuus myyntituotoista jää kiinteiden kustannusten kattamiseen. Kriittinen piste kuvaa euromääräistä myynnin määrää, jolla tulos on nolla. Se saadaan laskettua, kun jaetaan kiinteät kustannukset katetuottoprosentilla ja kerrotaan tulos sadalla. Kriittisen pisteen myynti kappalemääräisenä saadaan, kun jaetaan kriittisen pisteen euromääräinen myyntituotto yhden myytävän yksikön hinnalla. Varmuusmarginaali on toteutuneiden myyntituottojen ja kriittisen pisteen myyntituottojen välinen erotus. Varmuusmarginaali kuvaa, kuinka paljon myyntituotot voivat laskea tai nousta, jotta päästään nollatulokseen. Varmuusmarginaali voidaan myös ilmaista prosenttina, eli kuinka paljon myyntituottojen pitäisi prosentuaalisesti muuttua, jotta saavutetaan nollatulokseksi. Laskentakaava on varmuusmarginaali jaettuna toteutuneilla myyntituotoilla ja kerrottuna sadalla. (Eklund & Kekkonen 2016, 81-86.)

Kannattavuutta voidaan siis parantaa, jos huomioidaan edellä mainittuja asioita ja pyritään vaikuttamaan näihin. Myyntituotot riippuvat myynnin määrästä ja myyntihinnasta, ja näitä säätelemällä voidaan myyntituottoja kasvattaa ja näin

ollen parantaa kannattavuutta. Kustannuksia karsimalla kannattavuus paranee myös. Kokonaiskannattavuuteen vaikuttavat eri kannattavuustekijöiden muutokset. Tätä voidaan arvioida herkkyyssanalyysillä. Herkkyyssanalyysissä toimitaan siten, että muutetaan yhtä kannattavuuteen vaikuttavaa osatekijää kerrallaan ja lasketaan tämän vaikutus aiemmin mainittuihin kannattavuuden tunnuslukuihin. Tätä tehdessä tulee myös huomioida kannattavuustekijöiden keskinäinen riippuvuus, eli jotain kannattavuustekijää muuttaessa myös toinen tekijä voi muuttua. Näiden tekijöiden lisäksi voidaan vielä huomioida tuotevalikoima ja keskittyä enemmän kannattaviin tuotteisiin. Kapasiteetti, eli maksimituotantomäärä ja sen käyttöaste on myös paljon vaikuttava tekijä siihen, mitä tuotetta kannattaa valmistaa. (Eklund & Kekkonen 2016, 86-94.)

Hinnoittelu liittyy kannattavuuteen olennaisesti. Tuotot riippuvat tuotteen määrän lisäksi sen hinnasta ja näin ollen hinnan määrittäminen tuotteelle on kannattavuuteen vaikuttava tekijä. Kalliimpaa tuotetta myydään yleisesti vähemmän, kuin halpaa, mutta myös tuotteen kysyntä vaikuttaa myyntimäärään, sillä korkean kysynnän omaava tuote voidaan hinnoitella kohtuullisen korkeallakin hinnalla, mutta sen menekki pysyy silti suurena. Myös hinta-laatusuhde pitää huomioida, sillä jos jokin tuote on hinnoiteltu laatuaan alhaisemmaksi, eikä sen kysyntä vastaa odotuksia, hintaa voi olla hankala saada nostettua ja pidettyä kysynnän määrän edelleen kannattavana. Markkinat ovat tekijä, joka määrää hinnan viime kädessä, sillä oikea hinta tuotteelle on se, minkä asiakas on siitä halukas maksamaan. Tuotteen tai palvelun hinnan muutokset vaikuttavat kannattavuuteen nopeammin, kuin mitkään muut kannattavuuden osatekijät. (Eklund & Kekkonen 2016, 106-107.)

Hinnoittelulle on olemassa erilaisia menetelmiä. Esimerkiksi yksi yleisimmistä on kustannusperusteinen hinnoittelu. Tämä tapa perustuu tuotantokustannuksiin. Menetelmää käyttäessä on erittäin tärkeää, että tiedetään kaikki kustannukset luotettavasti. Jos näin ei ole, selvittämättä jääneet tai epätarkasti selvitettyt kustannukset voivat aiheuttaa virheellisiä hinnoittelupäätöksiä. Katetuottohinnoittelu ja voittolisähinnoittelu ovat kustannuksiin perustuvia hinnoittelumenetelmiä. Katetuottohinnoittelussa käytetään katetuottolaskentaa, jonka avulla voidaan mää-

rittää haluttu katetuottotavoite. Katetuottohinnoittelulle on olemassa soveltamismenetelmiä, joista yksi on hinnoittelukerroin. Hinnoittelukerroin saadaan, kun luku 100 jaetaan luvun 100 ja katetuottoprosentti erotuksella. Tuotteen ostohinta kerrotaan saadulla hinnoittelukertoimella, jonka tulos asetetaan myyntihinnaksi. Voittolisähinnoittelulla pyritään selvittämään tuotteen omakustannusarvo kohdentamalla kaikki yhden tuotteen aiheuttamat kustannukset tuotteelle. Omakustannusarvoon lisätään voittotavoitteeseen perustuva voittolisä, jonka jälkeen saadaan haluttu hinta tuotteelle. Mikäli halutaan, voittolisä voidaan määrittää myös prosenttiosuutena kokonaiskustannuksista, jos jaetaan voittotavoite kokonaiskustannuksilla ja kerrotaan tulos sadalla. (Eklund & Kekkonen 2016, 109-117.)

Investoinnit, joita tehdään toiminnan edistämiseksi, on yksi tekijä, joiden kannattavuus vaikuttaa kokonaiskannattavuuteen. Investoinnit ovat siis esimerkiksi maa-alueita, koneita ja kalusteita, joiden hankintojen toteutuminen edellyttää pääomarahoitusta, joka voidaan ottaa joko omasta pääomasta, tai vieraana pääomana. Investoinnin kannattavuuden voi saada selville laskemalla sen nykyarvo diskonttaamalla sen pitoaikana syntyvät vuosittaiset tuotot nykyhetkeen. Myös se, kuinka nopeasti investointi maksaa itsensä takaisin vuosittaisilla nettotuotoilla, on yksi tapa arvioida investointien kannattavuutta. (Eklund & Kekkonen 2016, 134-144.) Investointeja, sekä muitakin kannattavuustekijöitä voidaan arvioida ja suunnitella etukäteen niitä varten tehdyllä budjetilla, tai kokonaisbudjetilla, jonka osa-alueina ovat myös kannattavuustekijät. Budjetti määritellään rahamääräiseksi toimintaa varten laaditelluksi toimintasuunnitelmaksi, johon sisältyy taloudellinen tavoite tietyltä ajanjaksolta. (Eklund & Kekkonen 2016, 174.)

3.4 Urheilutapahtuma

Urheilutapahtuma on eräänlainen tapahtuman muoto. Se järjestetään lähtökohteisesti silloin, kun jotkut henkilöt, tai joukkueet kilpailevat jossain urheilulajissa toisiaan vastaan joko ammattilaisina, amatööreinä, tai muuten vain huvin vuoksi. Urheilutapahtumia on olemassa lukuisia erilaisia. Urheilulajeja ja -muotoja on jo niin runsas lukumäärä, että tapahtumia on olemassa vielä näitäkin laajempi määrä, sillä yhtä lajia kohtaan voi olla useita erityyppisiä tapahtumia. Myös erilaiset oheistapahtumat voidaan liittää urheilutapahtumiin.

Riippuu pitkälti lajista, minkälaisia urheilutapahtumia on mahdollista järjestää. Jos otetaan esimerkiksi tähän opinnäytetyöhön olennaisesti liittyvä yleisurheilu, on olemassa lukusia yleisurheiluun liittyviä tapahtumia. Esimerkiksi pelkästään lapsille ja nuorille on olemassa erilaisia yleisurheiluseurojen järjestämiä pieniä kilpailuja lapsille ja juniori-ikäisille, koulujen yleisurheilukilpailuja, junioreiden ja nuorten sm-kilpailuja, sekä kansainvälisiä kilpailuja. Aikuisille on olemassa kilpailuita harrastelijoille ja ammattilaisille, pieniä seurojen järjestämiä tai alueellisia avoimia kilpailuja, joihin voivat osallistua halutessaan kaiken tasoiset urheilijat, alueellisia ja valtiollisia mestaruuskilpailuita, kuten Kalevan kisat, joiden talousvaikutuksia tässä työssä tutkitaan, sekä kansainvälisiä kilpailuita, kuten esimerkiksi Timanttiliigan osakilpailut, Euroopan mestaruuskilpailut, WA:n (Kansainvälinen Yleisurheiluliitto, entinen IAAF) järjestämät yleisurheilun maailmanmestaruuskilpailut, sekä yleisurheilussa, kuten myös monessa muussa yksilölajissa kaikkein arvokkaimmat kilpailut, eli olympialaiset.

Muissa urheilulajeissa on olemassa lajille tyypillisiä enemmän tai vähemmän erilaisia kilpailuja yleisurheiluun verraten. Esimerkiksi joukkueurheilussa pelataan usein läpi kausi, jonka aikana runkosarjassa otellaan tietty määrä otteluita ja kauden lopussa katsotaan, kuka on kerännyt eniten pisteitä, jonka jälkeen on selvillä joko lopulliset sijoitukset, tai sijoitukset ennen mahdollisesti sarjasta ja lajista riippuen pelattavia pudotuspelejä. Esimerkiksi eurooppalaisissa jalkapallosarjoissa ei pelata pudotuspelejä, vaan kausi päättyy, kun runkosarjakin päättyy, kun taas vaikkapa yhdysvaltalaisissa suurissa urheiluliigoissa pelataan pudotuspelit runkosarjan päätyttyä. Kaikki kauden aikana pelattavat ottelut ovat urheilutapahtumia, sekä kausia voidaan tietyllä tapaa pitää kokonaisuutena myös erittäin laajoina urheilutapahtumina tai tapahtumakokonaisuuksina, sillä useasti yleisön on mahdollista hankkia itselleen jonkin joukkueen tai seuran kausikortti tai -lippu, jolla pääsee kaikkiin kauden otteluihin.

Kaikenlaisten erilaisten urheilutapahtumien ja niiden variaatioiden lisäksi on olemassa myös muunlaisia tapahtumia, joissa ei varsinaisesti urheilla, mutta jotka voidaan kuitenkin myös laskea urheilutapahtumiksi. Esimerkiksi suurissa urheilutapahtumissa järjestetään usein tapahtuman yhteydessä oheistapahtumia. Näitä

voivat olla esimerkiksi jonkinlaiset esiintymiset tai fanitapaamiset, sekä urheilutapahtumaan itseensä liittyvät kilpailut ja arvonnat.

3.5 Urheilutapahtuman kannattavuus ja taloudelliset vaikutukset

Urheilutapahtuman kannattavuutta mitataan samoilla tavoilla, kuin tapahtuman kannattavuutta ja kannattavuutta yleensäkin. Erilaiset mahdolliset kannattavuustekijät tulee ottaa huomioon tapahtumaa suunniteltaessa. On hyvä esimerkiksi laatia budjetti, jotta voidaan arvioida kuinka paljon kustannuksia tapahtumaan tullaan kohdentamaan ja sen pohjalta vaadittavasta tuloksesta ja kannattavuudesta. Urheilutapahtumaa järjestettäessä on hyvä huomioida kohderyhmä, kuten missä tahansa muussakin tapauksessa. Tässä tapauksessa se kattaa mahdolliset fanit ja aktiiviset kannattajat, sekä potentiaaliset satunnaisseuraajat, joita pyritään saamaan paikalle eri keinoin. Esimerkiksi juuri Kalevan kisoissa aktiiviset ja pitkäaikaiset yleisurheilun seuraajat paikkakunnalta ja vähän kauempaakin tulevat todennäköisesti paikalle, mutta satunnaisia katsojia on haastavampaa saada paikalle, joten suurempi huomio itse varsinaisen urheilun ohella tapahtuman kokonaisvaltaiseen kiinnostavuuteen sitä järjestettäessä kiinnittyy tähän, jotta kannattavuus saataisiin taloudellisesta näkökulmasta hyväksi. Erityisesti yksittäisen tapahtuman järjestämisessä tämä korostuu, kun taas esimerkiksi urheilujoukkueen otteluita järjestettäessä tulee huomioida koko kausi, jolloin pitkäaikaiskannattajien määrä nousee erittäin merkittäväksi tekijäksi kannattavuuden kannalta. Kannattavuuteen negatiivisesti vaikuttavia asioita ovat ainakin mahdolliset päällekkäiset urheilutapahtumat, sekä muut suuremmat tapahtumat, kuten esimerkiksi konsertit tai festivaalit, jotka voivat syödä kävijämäärää.

Urheilutapahtuman aluetaloudellisia vaikutuksia voi olla haastavaa määrittää. Suurissa tapahtumissa, muissakin, kuin urheilutapahtumissa alueelliset vaikutukset voivat olla todella huomattavia. Esimerkiksi kun hevimetalliyhtye Metallica konsertoi Hämeenlinnassa, konsertin kokonaisvaikutuksen alueen talouteen arvioitiin olevan noin 10,9 miljoonaa euroa, kun sisällytetään mukaan vielä pääsyliput. Konsertin talousvaikutus ilman pääsylippujakin oli 5,4 miljoonaa euroa, joista 2,4 miljoonaa euroa käytettiin konserttialueen ulkopuolella. Talousvaikutusten arviointi tehtiin kyselyn perusteella, johon osallistui 5 653 tapahtumassa käynyt henkilöä. (Yrittäjät 2019) Kalevan kisat eivät läheskään tämän suuruisiin

vaikutuksiin yllä, mutta kisojen järjestäminen varsinkin pienemmällä paikkakunnalla vaikuttaa todennäköisesti jonkin verran alueelliseen talouteen. Majoituspalveluiden, kuten hotellien, käyttöaste nousee oletettavasti vierailijoiden saapuessa muilta paikkakunnilta. Lähempää tulevatkin saattavat todennäköisesti käyttää paikkakunnan palveluita, esimerkiksi ostoskeskusten, ravintoloiden ja päivittäistavarakauppojen menekki lähes varmuudella kasvaa hieman tapahtumapaikan lähialueen säteellä.

Selkeämmin taloudelliset vaikutukset kohdistunevat järjestävään organisaatioon, kuin järjestäjänä toimivaan paikkakuntaan. Kalevan kisojen järjestäjänä toimiva seura vastaa käytännössä tapahtuman järjestämisestä, resursseista ja siihen liittyvistä kustannuksista. Suurin osa suomalaisista yleisurheiluseuroista ei ole niin varakkaita, että pystyisivät järjestämään kisat ilman sponsoreita, tai talkooapulaisia. Suurimmat seurat tähän taloutensa puolesta pystyisivät, mutta ilman sponsoreilta saatua rahallista tukea, sekä ilmaista aputyövoimaa olisi melko varmaa, että kilpailut aiheuttaisivat huomattavat tappiot seuralle, elleivät kävijämäärät nousisi ennätyslukemiin, tai kilpailun oheistuotteisiin ja palveluihin käytettäisi erittäin suuria rahamääriä. Vaikutukset järjestävän seuran talouteen ovat näin ollen erittäin merkittävät, käytännössä kaikille suomalaisille yleisurheiluseuroille merkittävämmät, kuin mitkään muut järjestettävät tapahtumat.

3.6 Kalevan kisat

Kalevan kisat ovat yleisurheilun Suomen mestaruuskilpailut. Kalevan kisat järjestetään vuosittain eri paikkakunnilla. Paikkakunnan oma yleisurheiluseura, tai -seurat, hoitavat järjestämisen pääosin. Kilpailuissa ja yleisurheilukauden aikana parhaan kokonaistuloksen saavuttanut yleisurheiluseura voittaa Kalevan maljan, jonka myöntää Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva. (Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva)

Ensimmäiset yleisurheilun Suomen mestaruuskilpailut käytiin vuonna 1907, mutta Kalevan maljasta kilpailtiin ensimmäisen kerran vuoden 1910 yleisurheilun sm-kilpailuissa. Kyseessä on kiertopalkinto, jonka saa vuoden ajaksi, kuten yllä olevassa kappaleessa mainitaan, parhaiten menestynyt (eniten pisteitä) kerännyt

yleisurheiluseura. 1900-luvun alkupuolella Kalevan maljan pisteitä sai yleisurheilun lisäksi myös muista lajeista, esimerkiksi hiihdosta. (Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva)

Kalevan kisat -nimitystä käytettiin ensimmäisen kerran vuonna 1915, kun Suomen Urheilulehdessä uutisoitiin kyseisen vuoden yleisurheilun Suomen mestaruuskisoista ja käytti niistä nimitystä Kalevan Kisat. Ennen tätä kilpailuja kutsuttiin epävirallisesti Kalevan otteluksi Kalevan maljan mukaan. Vuonna 1937 Suomen Urheiluliitto (SUL) ja tuolloinen puheenjohtaja Urho Kaleva Kekkonen virallisti kilpailujen nimeksi Kalevan Kisat, mistä lähtien nimitys on ollut nykymuodossaan voimassa. (Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva)

3.7 Lappeenrannan kaupunki ja Kalevan kisat 2019

Kalevan Kisat 2019 järjestettiin 1. -4. elokuuta Lappeenrannassa. Tapahtumapaikkana toimi Kimpisen stadion ja stadionin lähiympäristö, sekä kävelykilpailuiden osalta Lappeenrannan satama. Järjestävänä seurana toimi Lappeenrannan Urheilumiehet Ry yhteistyössä Lappeenrannan kaupungin kanssa.

Lappeenranta on Suomen 13. suurin kaupunki, sekä Etelä-Karjalan maakuntakeskus (Tilastokeskus). Lappeenranta on kaupunkikonserni, joka koostuu seuraavista: Lappeenrannan Energia Oy, Lappeenrannan Asuntopalvelu Oy, Lappeenrannan Toimitilat Oy, Saimaan lentoasema (rekisteröity säätiö), näiden tytäryhtiöt ja alakonsernit, erilaiset tytäryhteisöt ja säätiöt, osakkuus- ja yhteisyhteisöt, sekä kuntayhtymät. Päätöksenteko kaupunkiorganisaatiossa tapahtuu kaupunginvaltuustossa, kaupunginhallituksessa, konsernijohtajan eli kaupunginjohtajan toimesta, sekä alemmissa elimissä, eli erilaisissa lautakunnissa, kuten kulttuuri- ja liikuntalautakunnassa, jossa käsitellään esimerkiksi juuri urheilutapahtumia. (Lappeenrannan kaupunki)

Kuten ylempänä on mainittu, kilpailut käytiin neljänä päivänä, alkaen torstaina 1. elokuuta. Torstaina kilpailtiin ainoastaan illasta ja lähinnä alkueriä, sekä karsintoja, joten sinä päivän ei ollut suoraa televisiolähetystä, eikä lipunmyyntiä. Myös Lappeenrannan satamassa käydyt kävelykilpailut, jotka olivat torstain ainoat lop-

pukilpailut, olivat pääsytään vapaita. Säätila oli torstaina oman kokemuksen mukaan suhteellisen viileä. Mittausten mukaan ilman lämpötila vaihteli noin +11 ja +14 celsiusasteen välillä (Foreca).

Perjantaina kilpailut televisioitiin, iltalajit suorana ja päivän aiemmista tapahtumista koosteita. Perjantai oli myös ensimmäinen päivä, jolloin kilpailuihin oli lipunmyynti. Perjantaina käytiin jo jonkin verran finaaleita, sekä myös lisää karsintoja ja alkueriä. Yleisöä paikalla oli kohtalaisesti, erityisesti illasta, jolloin käytiin muun muassa tällä hetkellä suomalaisessa yleisurheilussa paljon seurattu ja suosittu naisten 100-metrin aitojen finaali. Säätila ei torstain tapaan ollut kovinkaan hyvä, itse olin toimitsijana heittopaikalla ja ilma oli kolea, sekä ajoittain sateinen. Lämpötila ei noussut paljoa yli +15 celsiusasteeseen (Foreca).

Lauantaina kilpailuja käytiin perjantain tapaan aamusta iltaan. Yksittäisiä kilpailutapahtumia oli lauantaina eniten, jos verrataan kaikkia kilpailupäiviä keskenään. Yleisöä oli tasaisesti kasvavin määrin iltaa kohti paikalla, sillä illasta käytiin lähinnä loppukilpailuja, kun aamupäivällä oli enemmän alkueriä ja karsintoja, sekä ottelutapahtumia. Sää ei lauantainakaan suuresti kohentunut, lämpötila pysyi edelleen +15 celsiusasteen alapuolella (Foreca). Tosin oli hieman selkeämpää, kuin edellisinä päivinä ja aurinko pääsi lämmittämään hieman paremmin.

Sunnuntain kilpailupäivä oli kestoltaan hieman lyhyempi, kuin perjantai ja lauantai. Koska kyseessä oli kilpailujen päätöspäivä, olivat myös suurin osa päivän lajeista finaaleita. Sunnuntainakin yleisö löysi kohtalaisen hyvin paikalle. Lajeissa yleisöä kiinnostivat varmasti ainakin aina suosittu miesten keihäänheitto, jonka finaali käytiin kilpailujen viimeisimpien lajien joukossa. Sunnuntaina sää kohosi päivällä jopa yli +15 celsiusasteen ja aurinko paistoi kohtuullisen paljon, eikä tuullut paljoa (Foreca), joten olosuhteet olivat muita päiviä paremmat. Sunnuntaina kisaisännöys luovutettiin Lappeenranta ja LUM luovuttivat kisaisännöyden vuoden 2020 Kalevan kisojen järjestäjille, jotka ovat Turun Kaupunki, Turun Urheiluliitto, TUTO Ry, Turun Weikot Yleisurheilu, sekä PN Turku Oy (Kalevan kisat).

Kalevan kisoissa 2019 kävi kokonaisuudessaan väkeä lähes 20 000 henkeä. Tähän on luettu yleisön lisäksi myös toimitsijat, vapaaehtoiset talkoolaiset ym., urheilijat, valmentajat, sekä median edustajat. Katsojia kokonaisuudessaan oli noin

16 000 henkeä ja lippuja myytiin yhteensä noin 13 300. (Kalevan kisat, Lappeenrannan Urheilumiehet) Kilpailujen aikaan sää oli suhteellisen viileä kesäiseen vuodenaikaan nähden, kuten mainituista säätiedoista ilmenee. Tämän voidaan olettaa vaikuttaneen negatiivisesti yleisömäärään, sillä yleisen olettamuksen mukaan lämpimämmällä ja aurinkoisemmalla säällä olisi varmasti saatu enemmän ainakin satunnaisseuraajia paikalle. Tapahtuman markkinointi ja näkyvyys olivat hyvää luokkaa. Aina tietysti voisi olla mahdollisuuksia suurempaan näkyvyyteen, mutta tällöin resurssien tarve voisi nousta liiankin suureksi ja tapahtuman taloudellinen kannattavuus riskeerattaisiin.

4 Tutkimusmenetelmät ja tutkimuksen toteutus

Tutkimusmenetelmänä päädyttiin käyttämään määrällistä tutkimusta, sekä kyselytutkimusta. Määrällisen tutkimuksen katsottiin olevan sopiva, sillä siten tavoitettaisiin yleisöstä useita henkilöitä kertomaan rahankäytöstään tapahtumassa ja paikkakunnalta. Tämän pohjalta olisi näin ollen jonkinlaista dataa ja voisi luoda alustavaa analyysia, ennen kuin saisi tietää tarkemmin tapahtuman taloudelliset tunnusluvut. Se myös antaisi jonkinlaisen arvion yksittäisen henkilön tuomasta rahamäärästä paikkakunnalle. Tämän jälkeen tiedot yksittäisestä henkilöstä on mahdollista suhtauttaa kokonaiskävijämäärään ja toteuttaa arvio talousvaikutuksista järjestäjäpaikkakunnalle kokonaisuudessaan. Määrällistä menetelmää käyttäen pyrittiin saamaan mahdollisimman suuri otos haastattelemalla kisojen yleisöä lomakkeelle tehdyllä kyselyllä tapahtumaviikonlopun aikana. Menetelmien tukena käytetään tapahtuman taloustietoja, jotka on saatu LUM Ry:ltä.

4.1 Tutkimuksen toteutus

Vuoden 2019 Kalevan kisat järjestettiin Lappeenrannassa. Kisojen aikana toteutettiin ennalta suunniteltu yleisökysely paperisella lomakkeella (liite 1.) liittyen muun muassa vastaajien rahankäyttöön, yöpymiskustannuksiin ja kotipaikkakuntaan. Kysymyksiä oli yhteensä 8 kappaletta, joissa tiedusteltiin esimerkiksi ihmisten käyttämää rahan määrää kilpailupaikalla. Kysely toteutettiin tukemaan tätä opinnäytetyötä, jonka aiheena on Kalevan kisojen talousvaikutukset järjestäjäpaikkakunnalle, sekä antamaan informaatiota kilpailun järjestäjille yksittäisten henkilöiden kulutustottumuksista ja mieltymyksistä Kalevan kisojen suhteen.

Kysymyksiä kysyttiin kolmena päivänä, perjantaina, lauantaina ja sunnuntaina. Pieni osa vastauksista on saatu kerättyä vielä jälkikäteen kisojen jo päätyttyä. Kyselyä tehtiin kilpailupaikan läheisyydessä, katsomossa ja Kimpisen kentän ulkopuolella. Muutama haastattelu jälkikäteen tehtynä muualla tai sähköisen viestinnän välityksellä.

Haasteellista kyselyn toteutuksessa oli se, että olin itse myös toimitsijana muuttamassa lajissa, mikä rajoitti hieman aikaa suorittaa kyselyä. Ihmiset vastasivat kuitenkin suhteellisen hyvin kyselyyn, käytännössä aina, jos joku ei halunnut vastata, oli tämä joko menossa katsomaan tai katsomassa jotakin itselleen tärkeää lajia tai suoritusta, tai sitten lähdössä pois kilpailupaikalta. Jälkikäteen ajateltuna olisi ollut helpompaa saada enemmän ihmisiä vastaamaan, jos kyselyn tekoon olisi hankittu avustavia henkilöitä. Tämän myötä olisi saatu huomattava määrä enemmän ihmiskontakteja tapahtuman aikana ja näin ollen oletettavasti suurempi otanta kokonaiskävijämäärästä vastaamaan kyselyyn.

4.2 Kysymykset

Kyselyn kysymyksiä suunniteltaessa pohdittiin kysymysten rakennetta ja määrää. Keskusteltaessa kysymyksistä ohjaajien kanssa pyrittiin selvittämään, mitkä asiat haluttaisiin kysymysten avulla saada selville ja mitä asioita olisi järkevää ylipäättään kysyä kohtuullisen pieneltä otannalta ihmisiä. Kysymysten tulisi pääasiassa tukea opinnäytetyötä, sekä auttaa selvittämään seuralle olennaisia asioita, esimerkiksi ovatko ihmiset aiemmin käyneet Kalevan kisoissa. Myös kysymysten määrä tuli asettaa järkeväksi, ettei kyselystä tulisi liian pitkä.

Kysymyksistä päästiin yhdessä ohjaajien kanssa yhteisymmärrykseen ja todettiin, että kysely sisältää seuraavat kahdeksan kysymystä (kysymyskohtaiset vastausvaihtoehdot tai mahdolliset kohderyhmärajaukset kysymysten perässä suiluissa): Minä päivinä käyt katsomassa kisoja (torstai, perjantai, lauantai, sunnuntai)? Montako henkeä seurueestanne on katsomassa kisoja? Kuinka paljon te ja teidän seurueenne arvioisitte euroina käyttävänne rahaa koko kisojen aikana tapahtumapaikalla myytäviin oheistuotteisiin, ruokiin ja virvokkeisiin ja kisapaikalla järjestettävään oheistoimintaan? (Ulkopaikkakuntalaisille) Kuinka monta yötä vie-

tätte paikkakunnalla ja kuinka paljon arviolta yöpymisenne kustantaa kokonaisuudessaan seurueellenne? (Ulkopaikkakuntalaisille) Kuinka paljon arvioisitte euroina käyttävänne paikkakunnalla vieraillessanne rahaa kisatapahtumien ulkopuolella (ruoka, yms.)? (Ulkopaikkakuntalaisille) Millä paikkakunnalla asutte? Osallistuttekko samanaikaisesti Lappeenrannassa järjestettävään Rock In The City -tapahtumaan (kyllä tai ei)? Oletteko aiemmin käynyt Kalevan kisoissa (kyllä tai ei)?

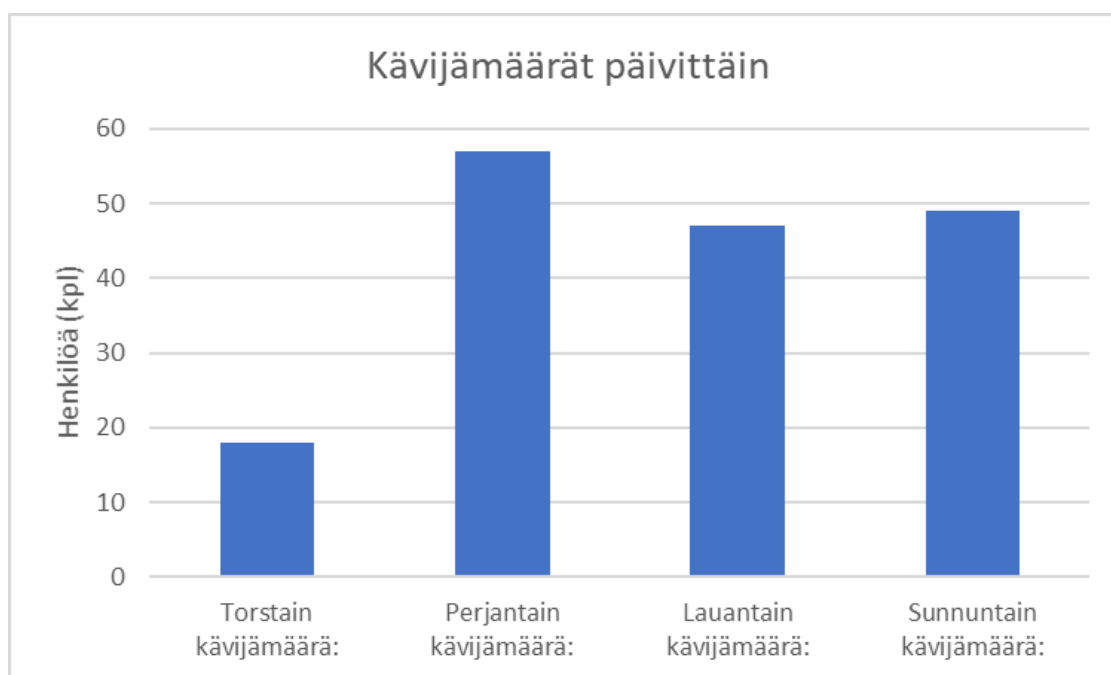
5 Tutkimustulokset

Tutkimustuloksissa nähdään tehdyn kyselyn kautta ihmisten vastauksia heidän kulutuksestaan Kalevan kisoissa 2019, sekä muuta oheista tietoa. LUM:n kokoaamista taloustiedoista kilpailusta ja kaikesta siihen liittyvistä kuluista ja tuotoista voidaan nähdä taloudellinen kokonaistulos. Kyselystä voidaan tehdä ainakin alustavia analyyskejä ja johtopäätöksiä kyselyn vastausten ja tulosten perusteella ja vertailla niitä omiin ennalta tehtyihin oletuksiin, sekä tapahtuman varsinaisiin taloustietoihin ja tarkastella, kuinka hyvin nämä korreloivat keskenään. Tämän pohjalta saadaan selville yksittäisten ihmisten keskimääräiset kulutukset ja muut vastaukset ja näillä luvuilla kokonaismäärän keskiarvot. Taloustiedoista nähdään, kuinka kannattava tapahtuma oli. Molempia vertailemalla ja yhdistelemällä saadaan arvio siitä, minkälaisia konkreettisia talousvaikutuksia tapahtumalla on ollut.

5.1 Kyselyn vastaukset ja tulokset

Vastauksia on kyselyn luonteeseen nähden kohtuullinen määrä, tosin kokonaiskävijämäärästä otos on todella pieni. Kyselyyn saatiin yhteensä 81 kappaletta vastauksia. Vastanneiden henkilöiden seurueisiin kuului vastaajat mukaan luetuna yhteensä 196 henkeä. Kun kisojen kokonaiskatsojamäärä paikan päällä oli 16 000 henkeä, tästä kyselyyn vastanneiden osuus on ainoastaan noin 0,5 prosenttia. 196 hengen osuus, joka kyselyllä tavoitettiin yhteensä, on sekin kokonaiskävijämäärästä vain noin 1,2 prosenttia. Näiden vastaajien pohjalta voidaan saada keskiarvoja rahankäyttöön liittyviin kysymyksiin, sekä myös muiden kysymysten olennaisia oheistietoja.

Vastaajista 18 henkeä kävi katsomassa kisoja torstaina, 57 perjantaina, 47 lauantaina ja 49 sunnuntaina. Osa ihmisistä kävi kilpailuissa ainoastaan yhtenä päivänä, osa useampana, mikä selittää vastaajien käyntimäärien ja vastaajien yhteismäärän eron. Perjantaina kilpailtiin esimerkiksi naisten 100 metrin aitojen finaali, joka on tällä hetkellä suosiossa suomalaisten yleisurheilun aktiiviseuraajien, sekä myös satunnaisemmin yleisurheilua katsovien keskuudessa, joten mielestäni ei ole suuri yllätys, että suurin määrä vastaajista valitsi olla paikan päällä juuri perjantaina. Torstaina lajeja oli vähän ja niiden joukossa ei juurikaan ollut loppukilpailuja, paitsi Lappeenrannan satamassa käydyt miesten ja naisten kävelyjen finaalit. Torstaina lipunmyyntiä tai televisiointia ollut, joten silloin katsojia ei ollut paljoa, eikä kyselyä myöskään näin ollen toteutettu torstaina. Vastaajista torstaina paikalla olleet joko olivat siis paikalla myös tapahtuman muina päivinä, tai torstaina paikalla olleet vastaajat eivät olleet muina kilpailupäivinä paikan päällä katsomassa, vaan he kuuluivat myöhemmin jälkikäteen kerätyn muutaman vastauksen joukkoon.

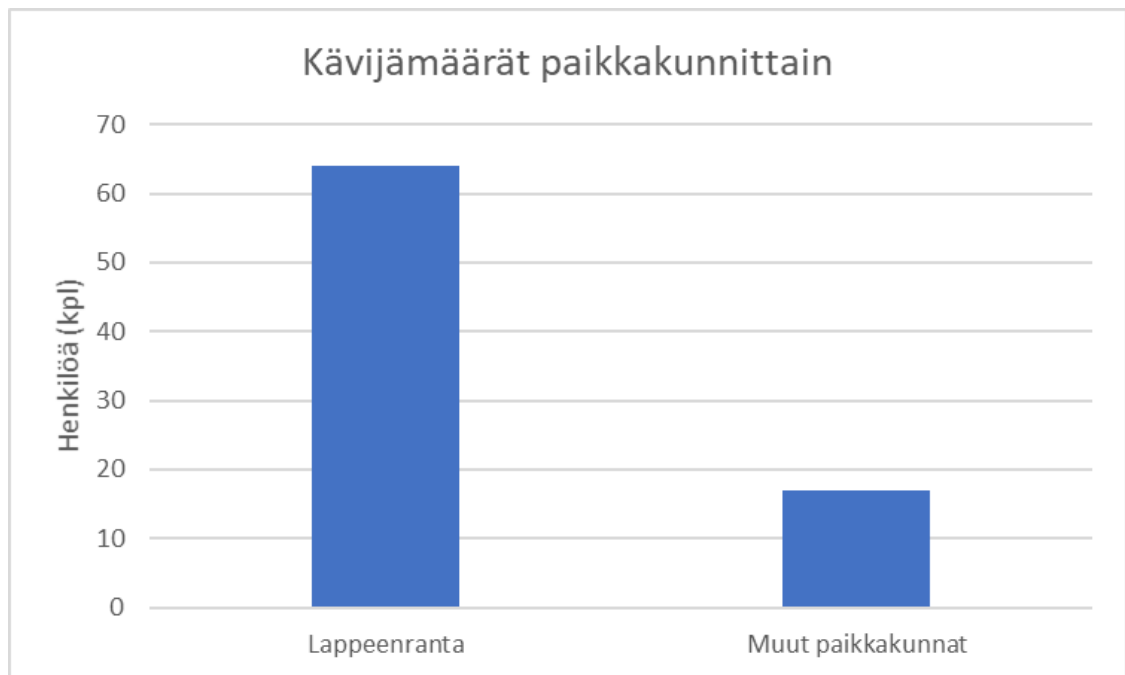

Kuva 3 Kyselyn vastaajien päiväkohtainen läsnäolomäärä tapahtumassa.

Vastaajien seurueiden koko vaihteli yhdestä hengestä seitsemään. Kyselyä toteutettaessa pyrittiin haastattelemaan eri-ikäisiä vastaajia erikokoisista ja erilaisista seurueista. Rahaa vastaajat käyttivät tapahtumapaikalla tapahtuman aikana yhteensä keskimäärin 37,07 euroa. Luonnollisesti isommat seurueet ja useana

päivänä paikalla olleet käyttivät lähtökohtaisesti eniten rahaa. Jotkut vastaajista, lähinnä yhtenä päivänä tapahtumassa käyneet paikkakuntalaiset, eivät käyttäneet kilpailupaikalla lainkaan rahaa, mikä on toisaalta ymmärrettävää, kun asuu lähistöllä, jolloin syömiset ja muut voi hoitaa kotona tai ravintoloissa. Monet paikkakuntalaiset vastaajat näin myös kysyttäessä kertoivatkin. Toki myös ulkopaikkakuntalaisista monet ovat mahdollisesti syöneet muualla, mutta kilpailupaikalla on silti käytetty rahaa oheistapahtumiin ja virvokkeisiin tai muuhun. Nolla euroa rahaa käyttäneitä oli vastaajien joukossa yhteensä yhdeksän henkilöä. Jos jätetään laskuista pois nämä yhdeksän henkeä ja lasketaan 72:n rahaa käyttäneen vastaajan seuruekohtaisen rahankäytön keskiarvo, saadaan tällöin keskimääräisen rahankäytön tulokseksi 41,57 euroa.

Ulkopaikkakuntalaisia tapahtumassa käyneitä vastaajia oli yhteensä 17, eli hieman yli viidennes (20%) kyselyyn vastanneista. Loput 64 vastaajaa olivat Lappeenrannasta. Ulkopaikkakuntalaiset vastaajat käyttivät paikkakunnalla vieraillessaan rahaa muualla kuin kisapaikalla keskimäärin 93,82 euroa. Vierailijoiden käyttämä rahamäärä vaihteli runsaasti, mutta yleensä useamman päivän paikkakunnalla viettänyt käytti rahaa vierailunsa aikana enemmän kuin vähemmän aikaa viipynyt. Ulkopaikkakuntalaisten vastaajien yöpymisistä ainoastaan yhden vastaajan yöpyminen oli maksullinen. Muut vastaajat joko kertoivat, että olivat yöpyneet tuttavilla tai perheenjäsenillä ja sukulaisilla, tai oletettavasti näin tekivät, mikäli eivät erikseen maininneet. Toki myös asuntoauto tai muu vastaava majoitus on ollut mahdollinen. Maksullinen yöpyminen oli kustantanut seurueelle noin 1000 euroa, joten kyseessä on ollut suurella todennäköisyydellä hotellimajoitus. Tähän olettamukseen olisi voinut haastattelutilanteessa jälkikäteen ajateltuna myös kysyä vahvistusta.

Kuva 4 Kyselyyn vastaajien kappalemääräiset osuudet paikkakunnittain

Ensimmäistä kertaa Kalevan kisoissa käyneitä vastaajia oli 29 kappaletta, eli lähes 40 prosenttia vastaajista. Loput 52 vastaajaa olivat käyneet Kalevan kisoissa joskus aiemmin. Varsinkin oletettavasti iäkkäämmät vastaajat olivat käyneet aiemmin kisoissa, kun taas lapsiperheistä löytyi paljon ensikertalaisia. Iäkkäämillä katsojilla on takanaan runsaasti elinvuosia ja näiden vuosien varrella on tarjoutunut yhtä monta mahdollisuutta käydä kilpailuissa aiemminkin, joten tässä ei ole suuria yllätyksiä. Iso osa ensikertalaisista oli myös paikkakuntalaisia, mikä ei myöskään ole yllättävää, sillä usein kynnys lähteä ensimmäistä kertaa uusiin tapahtumiin on pienempi, kun tapahtuma järjestetään lähistöllä. Nämä luvut viittaavat siihen, että myös uusia kävijöitä on saatu houkuteltua hyvin paikalle pitkäaikaisten yleisurheilun seuraajien lisäksi.

Kuva 5 Vastaajien osuudet kysyttäessä, oliko kyseessä ensimmäinen kerta Kalevan kisoissa.

Vastaajista ainoastaan 6 kappaletta osallistui samanaikaisesti järjestettävään Rock in the city -tapahtumaan. Tämä oli jossain määrin ennalta-arvattavaa, sillä jos vastaajalla ei ole suurta mielenkiintoa molempia tapahtumia kohtaan ja valmiutta ja halukkuutta maksaa molemmista tapahtumista joutuen päällekkäisyyksien vuoksi jättämään osan katsottavasta tarjonnasta pois, hän tuskin käy molemmissa tapahtumissa. Satunnaiskatsojien määrää tämä on mahdollisesti saatanut hieman verottaa, ainakin joidenkin päivien osalta. Yleisurheilua säännöllisesti seuraavat ovat todennäköisesti tulleet ensisijaisesti Kalevan kisoihin ja rockin ystävät tai Rock in the cityssä esiintyvien artistien fanit taas ensisijaisesti kyseiseen tapahtumaan.

Kyselystä voidaan yhteenvetona todeta, että ainakin omat ennakko-odotukset osuivat monelta osin yhteen vastausten kanssa. Suuria yllätyksiä ei vastausten joukossa mielestäni ollut olettamuksiin verrattuna. Kuten aiemmin mainittu, 81 vastaajan määrä on hyvin pieni ja marginaalinen osa tapahtumassa käyneiden kokonaismäärästä, mutta siitä voidaan kuitenkin tehdä jonkinlaisia arvioita ihmisten kulutuskäyttäytymisestä tapahtuman aikana tapahtumapaikalla ja paikkakunnalla. Tämän pohjalta pystytään antamaan jonkinlaisia arvioita talousvaiku-

tuksista järjestäjäpaikkakunnalle, kun päästään vertailemaan muita lukuja ja tietoja tapahtuman rahavirrasta ja suhtauttamaan otos ja vastaukset kokonaiskävijämäärään.

5.2 Kisojen taloustietoja

Lappeenrannan Urheilu-Miehet ovat laatineet tuloslaskelman järjestämistään vuoden 2019 Kalevan kisoista. Tuloslaskelma kertoo, kuinka paljon tapahtumasta on jääty taloudellisesti voitolla tai tappiolle. Kalevan kisojen 2019 tapauksessa on jääty voitolle. Seuraavassa kuvassa näkyy vuoden 2019 Kalevan kisojen tuloslaskelma tiivistetyssä muodossa.

Kalevan kisat 2019 tuloslaskelma	€
Varsinainen toiminta	152 489,78 €
Tuotot	517 950,07 €
Kulut	- 365 460,29 €
Varsinaisen toiminnan kulut	- 313 114,34 €
Henkilöstökulut	- 14 698,80 €
Palkat ja palkkiot	- 14 306,00 €
Loma-ajan ja sosiaalipalkat	- €
Luontoisedut	- €
Henkilösivukulut	- 111,81 €
Muut henkilösivukulut	- 280,99 €
Muut kulut	- 37 647,15 €
Tulos	152 489,78 €

Kuva 6 Yksinkertaistettu tuloslaskelma Kalevan kisoista 2019 (Lappeenrannan Urheilu-Miehet)

Kalevan kisojen varsinaisen toiminnan tuottoja kerääntyi yhteensä 517 950,07 euroa. Nämä koostuvat suurimmaksi osaksi tapahtuman lipputuloista ja yhteistyösopimuksista. Lipputuloja tapahtumasta saatiin hieman alle 220 000 euroa ja yhteistyösopimuksista vajaan 228 000 euroa. Kenttä- tai ravintolamyynneistä on saatu hieman yli 48 000 euroa. Muu osa tuloista on peräisin osallistumismaksuista, sekä seura-asuista ja oheistarvikkeista.

Kulujalajeja on huomattavasti enemmän kuin tulolajeja, mutta kulujen kokonaismäärä on reilusti tuloja pienempi kulujen ollessa 365 460,29 euroa. Varsinaisen toiminnan kulut kattavat valtaosan kulujen kokonaismäärästä ollen yhteensä 313 114,34 euroa. varsinaisen toiminnan kuluihin kuuluu useita erilaisia kuluja, joita ovat seura-asut ja oheistarvikkeet, matkakulut, koulutuskulut, palkintokulut, mainos- ja markkinointikulut, kenttä- ja ravintolakulut, muut kilpailutoiminnan kulut ja ulkopuoliset palvelut. Näistä merkittävin erä on muut kilpailutoiminnan kulut, joihin kohdistuu lähes 190 000 euroa. Muihin mainittuihin varsinaisen toiminnan kulueriin kuluu huomattavasti vähemmän, sillä näiden yhteenlaskettu summa on pienempi, kuin muut kilpailutoiminnan kulut. Henkilöstökuluihin on käytetty vajaa 15 000 euroa. Suurin osa henkilöstökuluista menee erilaisiin palkkoihin ja palkkioihin. Muu osa henkilöstökuluista on hyvin pieni. Muut kuluja vaativat erät ovat TyEL-maksuja ja muita henkilösivukuluja, kuten sosiaaliturvamaksuja ja vakuutusmaksuja. Muita, kuin varsinaisen toiminnan kuluja on vähän alle 38 000 euroa. Näitä ovat myynti- ja markkinointikulut, sekä muut hallintokulut.

Kalevan kisojen 2019 taloudelliseksi tulokseksi muodostuu tuottojen ja kulujen erotuksen jälkeen siis tuloslaskelmassa näkyvä 152 489,78 euroa. Tulos on siis selkeästi positiivinen. Tästä voidaan vielä vähentää edellisen tilikauden tappiot, jotka eivät kisatapahtuman tulosta muuta, mutta vaikuttavat tilikauden tulokseen. Lisäksi jälkikäteen mahdollisia saatavia, jotka vaikuttavat tulokseen positiivisesti, on jäljellä tuhansia euroja. Joka tapauksessa tämänkin jälkeen jäädään lähemmäs 150 000 euroa positiivisen tuloksen puolelle. Näin ollen tapahtuma on siis ollut kannattava järjestää.

5.3 Analyysit, tulosten vertailu ja johtopäätökset

Kun analysoidaan tapahtuman taloustietoja ja kysymysten vastauksia, sekä vertaillaan näiden tuloksia keskenään, voidaan tehdä erilaisia päätelmiä ja arviolaskelmia. Esimerkiksi kyselyyn vastanneiden seuruekohtainen keskiarvoinen rahankäyttö tapahtumapaikalla oli hieman yli 37 euroa. Kun huomioidaan, että seurueissa, kuten lapsiperheissä on useita henkilöitä, jotka eivät käytä ollenkaan rahaa, sekä tämän lisäksi myös seurueiden kokojen vaihtelevuus, voidaan todeta, että vastausten keskiarvosumma ei kerro todenmukaista rahankäyttöä yhtä henkilöä kohden. Jos taas katsotaan tuloslaskelman kenttä- ja ravintolamyynnejä,

jotka ovat hieman päälle 48 000 euroa, ja jaetaan tämä kokonaiskatsojamäärällä, joka on noin 16 000, saadaan yhtä henkeä kohden noin kolme euroa tapahtumassa käytettyä rahaa. Tämä kertoo realistisen määrän yhden henkilön rahankäytöstä, kun otetaan huomioon kaikki katsojat. Jos taas jätettäisiin pois kaikki henkilöt, jotka tosiasiallisesti eivät käytä rahaa paikan päällä ja tarkasteltaisiin ainoastaan rahaa käyttäneiden henkilöiden keskiarvoja, kuten kyselyn tuloksissa tehtiin ja saatiin seuruekohtainen keskiarvo kohoamaan 4,50 euroa, olisi myös koko tapahtumassa rahaa käyttäneiden euromääräinen keskiarvo huomattavasti korkeampi, kuin kolme euroa. Jotta tästä saataisiin tarkempia lukuja ja kokonaisarvioita, pitäisi tietää rahaa käyttäneiden kokonaismäärä, tai edes arvio siitä.

Tapahtuman talousvaikutus seuralle kokonaisuudessaan on käytännössä tapahtuman tuotot, eli hieman yli puoli miljoonaa euroa. Jos tarkastellaan tapahtuman talousvaikutuksia näkökulmasta, jossa selvitetään kuluttajien talousvaikutusta seuralle ja otetaan sponsorituotot yhteistyösopimuksista, sekä osallistumismaksut pois laskuista, olisi talousvaikutus tällöin 270 000 euron luokkaa. Jos halutaan arvioida tulevien vuosien Kalevan kisojen talousvaikutuksia, voidaan nämä luvut jakaa tapahtuman ennakoidulla kokonaiskävijämäärällä ja tehdä arvioita talousvaikutuksista sen pohjalta. Jos eritellään kuluttajien tuottamat talousvaikutukset, kuten ylempänä, 270 000 euroon ja jaetaan ne kävijöiden kokonaismäärää kuvaavalla luvulla 16 000, voidaan suhtauttaa luku tulevien kisojen yleisömääräodottamaan ja tehdä suuntaa antava arvio talousvaikutuksista järjestäjälle. Tällä tavalla tarkasteltuna yhden katsojan talousvaikutus järjestäjäseuralle asettuu vuoden 2019 kisoissa euron tarkkuudella niin, että yksi katsoja tuo seuralle keskimäärin noin 17 euroa rahaa.

Tapahtuman aiheuttamia talousvaikutuksia järjestäjäpaikkakunnalle on hieman haastavampaa selvittää tarkasti, sillä ei ole virallista kyselyn tuloksia tukevaa ja tarkentavaa faktapohjaista tietoa siitä, paljonko rahaa on käytetty mihinkin palveluun. Suuntaa antavia laskelmia voidaan tehdä. Jos oletetaan, että ulkopaikkakuntalaisia on kyselyn mukaisesti noin 21 prosenttia kävijöistä, tarkoittaisi tämä 16 000 hengen kävijämäärästä noin 3360 kävijää. Tämä määrä voidaan kertoa ulkopaikkakuntalaisten kyselyyn vastaajien keskimääräisellä rahankäytöllä, eli

93,82 eurolla, jonka jälkeen tulos voidaan jakaa vastaajien seurueiden keskiarvoisen koon mukaisella luvulla 2,42, koska rahankäyttöä kysyttiin seurueittain. Rahamääräinen vaikutus paikkakunnalle olisi näin ollen sadan euron tarkkuudella noin 130 300 euroa. Tosiasiassa talousvaikutus paikkakunnalle on rahamääräisesti suurempi, sillä kyselyyn vastaajissa ei ollut henkilöitä urheiluseuroista, joista suuri osa on majoittunut oletettavasti hotelleihin. Urheiluseurojen varaamat hotellihuoneet tulisi myös lisätä summaan, joka kasvaisi karkealla arviolla varmasti useamman kymmenen tuhannen euron verran. Urheiluseuroilla on kulunut rahaa myös varmasti muihin kustannuksiin paikkakunnalla, mistä seuraisi varmasti lisää talousvaikutuksia. Tämän lisäksi jälkikäteen huomioituna myös rahankäyttökysymykseen olisi voinut tarkennuksena lisätä esimerkiksi polttoainekulut, sillä kyselyä tehdessä tätä ei tullut suoraan puheeksi, eivätkä välttämättä monetkaan ulkopaikkakuntalaiset ole huomioineet tätä paikkakunnalla käytettyyn rahaan, koska ennakoon ei välttämättä ole tehty päätöstä, että missä vaiheessa matkaa tankataan polttoainetta. Tulee myös huomioida, että urheiluseurojen jäsenten osuus ulkopaikkakuntalaisista on huomattavasti suurempi, kuin paikkakuntalaisten, joten kokonaisluku ulkopaikkakuntalaisista on oletettavasti vääristynyt hieman alakanttiin. Jos huomioidaan kaikki edellä mainitut seikat, tosiasiassa realistisempi arvio kisojen kokonaisvaikutuksista paikkakunnan talouteen on käytännössä varmuudella selkeästi yli 200 000 euroa, oletettavasti jotakuinkin neljännesmiljoonan, eli 250 000 euron luokkaa.

Kalevan kisojen talousvaikutukset kokonaisuudessaan ovat siis vaikutukset seuran talouteen, sekä paikkakunnalle yhteensä. Kaikki vuoden 2019 Kalevan kisojen rahamääräiset talousvaikutukset yhteensä ovat arvioitujen laskelmien mukaan luokkaa 750 000 euroa. Arviolaskelmien summia tarkastellessa tulee huomioida myös virhemarginaali. Virhemarginaalia käsitteenä kertoo, kuinka hyvin tutkimustulokset vastaavat todellisuudessa koko populaation näkemyksiä. Virhemarginaalia kuvataan myös nimellä luottamusväli. Virhemarginaali on keino mitata, kuinka tehokas ja luotettava kyselytutkimus on. (Surveymonkey) Jos arvioidaan kyselyn vastaajien suuren vaihtelevuuden ja pienehkön otoksen vuoksi luotettavuustasoksi 85 prosenttia ja lasketaan tällä luotettavuustasolla toteutetun kyselyn virhemarginaali, kun vastaajien otos on 81 henkeä 16 000 hengen koko-

naismäärästä ja syötetään nämä luvut Surveymonkey:n valmiiseen virhemarginaalin laskentakaavaan pohjautuvaan virhemarginaalilaskuriin, saadaan virhemarginaaliksi kahdeksan prosenttia. Arvioitujen talousvaikutusten voidaan realistisesti olettaa muuttuvan todellisuudessa suuremmiksi tai pienemmiksi tällä lasketulla kahdeksalla prosentilla. Alla on taulukko arvioiduista talousvaikutuksista virhemarginaaleineen.

	(Rahamääräiset luvut tuhannen euron tarkkuudella)		
Talousvaikutuksen osa-alue	Rahamäärä (€)	Virhemarginaali % (+. -)	Talousvaikutusarvio (€)
Talousvaikutus järjestäjäseuralle	518 000	-	518 000
Pääsyliput ja kulutus tapahtumassa	270 000	-	270 000
Yhteistyösopimukset, osallistumismaksut ym.	248 000	-	248 000
Talousvaikutus paikkakunnalle	250 000	8	230 000 - 270 000
Kuluttajien tuoma vaikutus	130 000	8	120 000 - 140 000
Urheiluseurojen arvioitu vaikutus	120 000	8	110 000 - 123 000
Tapahtuman kokonaisvaikutus talouteen	768 000	8	707 000 - 830 000
	(Rahamääräiset luvut 50 sentin tarkkuudella)		
Yksittäisen kuluttajan tuoma vaikutus	Rahamäärä (€)	Virhemarginaali % (+. -)	Talousvaikutusarvio (€)
Seuralle	17	8	15,50 - 18,50
Paikkakunnalle	94	8	86,50 - 101,50

Kuva 7 Vuoden 2019 Kalevan kisojen talousvaikutusarviot eriteltynä.

Taulukosta ilmenee, miten laskettu kahdeksan prosentin virhemarginaali muuttaa tulosta. Taulukon talousvaikutusarvioiden luvut ovat siis se euromääräinen väli, jolle talousvaikutukset todellisuudessa asettuvat. Kisojen talousvaikutus kokonaisuudessaan olisi siis 707 000 ja 830 000 euron välillä. Tässä tulee esille yleisökyselyn pienen otoksen haaste, sillä LUM:n toimistolta tiedettiin kertoa, että aikaisemmista Kalevan kisoista tehtyjen talousvaikutusarvioiden mukaan talousvaikutus on todellisuudessa ollut aina huomattavasti suurempi, kuin tässä laskelmassa, joten myös näissä kisoissa talousvaikutusten voidaan olettaa olevan suuremmat. Joka tapauksessa laskelman talousarvio on ehdoton minimi talousvaikutuksille, eli ainakaan alle tehtävän lukujen ei jäädä. Yksittäisen katsojan tuoma rahamäärä seuralle asettuu taulukon lasketussa arviossa 15,50 ja 18,50 euron välille, paikkakunnalle katsojan tuoma rahamäärä 86,50 ja 101,50 euron välille. Näitä lukuja käyttäessä voidaan tehdä arvioita tulevaisuuden kisoissa siitä, kuinka paljon katsojat tuovat vähintään ja enintään myytyjen pääsylippujen lisäksi rahaa, kun kerrotaan yksittäisten kuluttajien vaikutusta kuvaavat luvut arvioidulla kokonaiskatsojamäärällä.

Tuloksia analysoitaessa voidaan lisäksi myös huomioida kisatapahtuman kannattavuutta ja talousvaikutuksia mahdollisesti muuttaneita tekijöitä, jotka ovat järjestävästä seurasta riippumattomia. Näitä ovat esimerkiksi säätila, johon kukaan ei voi vaikuttaa. Sää oli tapahtuman aikana kohtuu viileä ja hieman tuulinen ja sateinen, joten olosuhteiden ovat olleet sekä urheilijoille, että katsojille hieman epäsuotuisat. Paremmalla säällä katsojia olisi suurella todennäköisyydellä saapunut vielä enemmänkin paikalle, sekä oheismyynnin, kuten virvokkeiden menekki olisi ollut myös näin ollen suurempi. Myös tulostaso olisi voinut vielä kasvaa paremmissa sääoloissa, vaikka kisojen tulostaso olikin olosuhteisiin nähden kokonaisuudessaan hyvä. Myös samanaikaiset tapahtumat, kuten kyselyssä mainittu Rock In the City -konsertti ovat voineet verottaa potentiaalista katsojamäärää ja tätä kautta kisojen kannattavuutta ja positiivisia talousvaikutuksia.

6 Yhteenveto ja pohdinta

Opinnäytetyö toteutettiin kyselytutkimuksena LUM:n toimeksiannosta Kalevan kisojen 2019 yhteydessä ja tukena käytettiin kilpailun virallisia taloustietoja, eli kilpailujen virallista tuloslaskelmaa. Tavoitteena oli kartoittaa ihmisten kulutuskäyttäytymistä tapahtuman aikana tapahtumapaikalla Kimpisen stadionalueella, sekä Lappeenrannan alueella paikkakunnalla vieraillessa, mikäli kyseessä oli ulkopuolinen vastaaja. Tämän ja taloustietojen avulla voitaisiin tehdä päätelmiä ja arvioita Kalevan kisojen talousvaikutuksista järjestäville tahoille, sekä tarkastella tapahtuman kannattavuutta.

Työ ja sen toteutus muovautui pidemmän aikaa vuoden 2019 aikana. Aluksi ajatuksena oli kertoa ainoastaan järjestäjäpaikkakuntaan kohdistuvista talousvaikutuksista. Päädyttiin kuitenkin lopuksi selvittämään lisäksi myös kisojen kannattavuus, sekä järjestävään seuraan kohdistuvat talousvaikutukset, jotta työ olisi laajempi ja tuottaisi lisää olennaista informaatiota tapahtumasta myös urheiluseuran osalta.

Tämän jälkeen laadittiin valmiiksi yleiskysymykset kysyttäväksi tapahtumassa. Kysymykset suunniteltiin ja koostettiin alkukesästä 2019. Kun kisat järjestettiin elokuun 2019 alussa, kysyttiin valmiit kysymykset tapahtuman aikana tapahtu-

mapaikalla ja osittain myös jälkikäteen yhteensä 81 vastaajalta. Kyselyyn vastanneiden 81 vastaajan seurueisiin lukeutui yhteensä 196 henkilöä vastaajat mukaan lukien. Kysymykset kysyttiin aluksi paperiselle kyselylomakkeelle, minkä jälkeen koostettiin vastaukset yksitellen paperisilta lomakkeilta sähköiseen muotoon. Samalla kirjoitettiin teoreettista osuutta. Teoriaosuuden viitekehys muodostui syksyn 2019 edetessä. Viitekehys sisälsi lopulta useita kirjallisia lähteitä ja näitä tukevia internetlähteitä työn kannalta olennaisista teoreettisista osa-alueista, kuten yhdistyksestä, kannattavuus- ja kustannuslaskennasta, tapahtumasta ja urheiluseurasta.

Vuoden 2019 lopussa saatiin taloustiedot kilpailuista tuloslaskelman muodossa. Vuodenvaihteessa ja sen jälkeen viimeisteltiin työn teoriapohja ja siirryttiin käsittelemään tuloksia. Tarkasteltiin taloustietoja ja vastauksia, sekä tehtiin laskelmia ja analyysejä näiden pohjalta. Vastauksia oli käsitelty pintapuolisesti jo aiemmin niitä kopioitaessa sähköiseen muotoon.

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää talousvaikutukset ja tehdä niistä arvio, sekä selvittää kisojen taloudellinen kannattavuus. Kisojen kannattavuus tuli selville selkeästi kilpailun taloustietojen kautta. Tulos oli selkeästi positiivinen useista haasteista, kuten viileistä ja hieman sateisista sääoloista huolimatta. Tähän tavoitteeseen päästiin, sillä kannattavuus ilmenee rahamääräisenä tarkasti ja kiistattomasti. Talousvaikutusten selvittämisessä oli enemmän haasteita, sillä vaikutuksia ei pysty täysin tarkasti saamaan selville ilman, että haastattelisi joista kilpailussa käynyttä katsojaa ja keräisi näiltä yksityiskohtaiset tiedot kaikesta rahankäytöstä tapahtuman aikana tapahtumapaikalla, sekä paikkakunnalla. Vastausten ja muun informaation, kuten kisojen kokonaiskävijämäärän, pohjalta tehtiin laskelmia. Laskelmat tehtiin huomioiden mahdolliset vaikuttavat eri tekijät ja virhemarginaali ja näiden pohjalta onnistuttiin laatimaan arvio vaikutuksista minimissään. Vaikutuksista tehtiin taulukko, jossa esitetään realistiset arviot järjestävän seuran ja järjestävän paikkakunnan talouteen yksittäisen kuluttajan osalta, osa-alueittain, sekä kokonaisuudessa.

Työ oli onnistunut, mutta se olisi voinut olla jälkikäteen viisaammin pohdittuna vielä tarkempi ja luotettavampi. Esimerkiksi mikäli kyselyyn olisi saatu kerättyä yleisöstä suurempi otanta, kuin 81 henkilöä, olisivat tulokset tarkempia ja luvut

luotettavampia. Toisaalta talousvaikutusarviot on tehty virhemarginaalilaskelmien mukaisesti laajemmalla rahamääräisellä skaalalla, joten vähimmäisvaikutukset joka tapauksessa osuvat tähän euromääräiseen haarukkaan. Arviot euromääräisistä vaikutuksista olisivat siis suuremmalla otoksella tarkempia. Jos kysely olisi toteutettu sähköisesti, esimerkiksi lähettämällä sähköpostitse kysymykset yleisölle, olisi suurempi otanta voinut olla mahdollinen ja aineiston käsittely olisi helpottunut sen ollessa valmiiksi sähköisessä muodossa. Myös avustavien kyselijöiden kanssa, olisi varmasti mahdollistettu suurempi vastausmäärä. Kyselyn suunnitteluun ja valmisteluun olisi voinut panostaa vielä enemmän ja näihin johtopäätöksiin olisi ollut mahdollista päästä jo etukäteen. Kannattavuuden selvitys on onnistunut, sillä kannattavuuden saa selville, kuten aiemmin mainittu, suoraan tuloslaskelmasta. Myös talousvaikutuksista onnistuttiin suunnitellusti laatimaan arviot. Tästä opinnäytetyöstä voi olettaa olevan hyötyä tulevien Kalevan kisojen, tai vastaavan suuruisten tapahtumien järjestäjille.

Jälkikäteen työn valmistuttua saatiin vielä yhteenveto yleisömääristä ja lopullinen korjattu tuloslaskelma. Näitä käyttäen kaikki työn tulokset muuttuisivat kyselyä lukuun ottamatta. Jälkikäteen näitä muutoksia ei työhön enää lisätty, sillä työ olisi jouduttu tekemään monelta osin uusiksi tulosten ja pohdintojen osalta sen jo valmistuttua. Lopullisia, liitteenä olevia lukuja voidaan kuitenkin tarkastella ja käyttää työssä laadituissa laskelmissa, kuten alustavien lukujen pohjalta on tehty ja saada samalla tavalla arviot vaikutuksista järjestäjien talouden eri osa-alueisiin. Nämä arviot olisivat virallisia ja antaisivat alustavia lukuja todenmukaisemmat viitearvot myös tulevia Kalevan kisoja varten.

Lähteet

Eklund, I. & Kekkonen, H. 2011. Toiminnan kannattavuus. Helsinki: WSOYpro Oy.

Eklund, I. & Kekkonen, H. 2016. Kannattavuuslaskennan taitajaksi. Helsinki: Sanoma Pro Oy

Elo, M. 2019. Urheilutapahtuman taloudellinen hyöty Salon seudulle. Turun ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Foreca <https://www.foreca.fi/Finland/Lappeenranta/havaintohistoria>

Heikkilä, P. & Saranpää, T. 2011. Hotelli- ja ravintola-alan sisäinen laskenta-toimi. Vantaa: Hansaprint Oy.

Hesso, J. 2015. Hyvä liiketoimintasuunnitelma. Vantaa: Hansaprint Oy

Häyrynen, E. & Vallo, H. 2016. Tapahtuma on tilaisuus. Helsinki: Tietosanoma Oy

Jormakka, R. 2019. Yleisurheilun brändi-imago Suomessa katsojien ja seuratoimijoiden kokemana. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö

Kaipia, S. 2018. Urheiluseura X:n rahaliikenteen selkeyttäminen. Saimaan ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Kalevan kisat kalevankisat.fi

Karjalainen, R. 2016. Kalevan kisojen oheispalveluiden kehittäminen. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Matkailun koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Kemppinen, S., Laaksonen, L., Lahti, I., & Lydman, K. 2018. Yhdistys ja Säätiö Tallinna: Tilisanomat Oy

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva – Kalevan maljan ja Kalevan kisojen historia <https://www.kalevavakuutus.fi/yritys/historia/kalevan-malja-ja-kalevan-kisat>

Kuusiola, A. 2002. Yhdistyksen kirjanpito, tilintarkastus ja taloudenhoito. Helsinki: LK-kirjat.

Lappeenrannan kaupunki <https://www.lappeenranta.fi/fi/Palvelut/Paatoksen-teko-ja-talous/Kaupunkiorganisaatio>

Lappeenrannan Urheilu-Miehet Ry (LUM) <http://www.lum.fi/>

Lappeenrannan Urheilu-Miehet Ry, Kalevan kisat 2019 tuloslaskelma

Leppiniemi, J. & Kykkänen, T. 2013. Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta. Helsinki: Sanoma Pro.

Loimu, K. 2013. Yhdistystoiminnan käsikirja. Helsinki: Sanoma Pro.

Loimu, K. 2015. Yhdistyksen ABC – opas suomalaiseen yhdistystoimintaan. Helsinki: Into Kustannus Oy.

Pellinen, J. 2019 Kustannuslaskenta ja kannattavuusajattelu. Helsinki: Alma Talent Oy

Perälä, S. & Perälä, J. 2003. Yhdistyksen ja säätiön talous, kirjanpito ja verotus. Helsinki: WSOY.

Raunio, A. 2015. Taloudellisesti kannattavan yleisurheilutapahtuman järjestäminen Suomessa. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Suomen Tilintarkastajat ry 2015. Yhdistykset ja säätiöt - Kirjanpidon, tilinpäätöksen ja verotuksen erityiskysymyksiä 2015

Tilastokeskus <http://www.tilastokeskus.fi/tup/kunnat/kuntatiedot/405.html>

Tomperi, S. 2015. Kehittyvä kirjanpitotaito. Helsinki: Edita.

Valkonen L. 2014. Kustannuslaskenta ja hinnoittelu yritys X:n tapahtumissa. Lahden ammattikorkeakoulu. Hotelli- ja ravintola-alan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Virhemarginaalilaskuri <https://fi.surveymonkey.com/mp/margin-of-error-calculator/>

Yrittäjät <https://www.yrittajat.fi/hameen-yrittajat/a/uutiset/610733-metallica-toiseudulle-mojovan-europotin>

Liitteet

Liite 1 Yleisökyselyssä käytetty lomake

Yleisökysymyksiä Kalevan kisoista

Minä päivinä käyt katsomassa kisoja?

Torstai__ Perjantai__ Lauantai__ Sunnuntai__

Montako henkeä seurueestanne on katsomassa kisoja? _____

Kuinka paljon te ja teidän seurueenne arvioisitte euroina käyttävänne rahaa koko kisojen aikana tapahtumapaikalla myytäviin oheistuotteisiin, ruokiin ja virvokkeisiin ja kisapaikalla järjestettävään oheistoimintaan? _____

Mikäli olette ulkopaikkakuntalaisia, kuinka monta yötä vietätte paikkakunnalla ja kuinka paljon arviolta yöpymisenne kustantaa kokonaisuudessaan teille ja mahdolliselle seurueellenne?

Mikäli olette ulkopaikkakuntalaisia, kuinka paljon arvioisitte euroina käyttävänne paikkakunnalla vieraillessanne rahaa kisatapahtumien ulkopuolella (ruoka, ravintolat, muut ostokset)? _____

Mikäli olette ulkopaikkakuntalaisia, millä paikkakunnalla asutte? _____

Osallistutko samanaikaisesti Lappeenrannassa järjestettävään Rock In The City -tapahtumaan?

Kyllä__ En__

Oletko aiemmin käynyt Kalevan kisoissa? Kyllä__ En__

Kiitos vastauksesta!

Liite 2 2019 Kalevan kisojen lopullinen jälkikäteen saatu tuloslaskelma

Kalevan kisat, 1.-4.8.2019 Lappeenranta					
Tuloslaskelma					
Tuotot					€
Lipputulot (mukan myös pysäköinnin osuus 540 €)					203 924,16
Osallistumismaksut					15 766,15
Yhteistyösopimukset					226 457,98
Toimitsija-asut					6 668,00
Kenttä- ja ravintolamyynnti					49 126,31
Muut jaostotoiminnan tuotot					1 608,29
				Yhteensä	503 550,89
Kulut					
Järjestämiskorvaus SUL:lle					120 000
Toimitsija-asut					14 300
Toimitsijaruoka					18 502,00
Kenttä- ja ravintolamyynnin ostot					37 651,00
Henkilöstömenot + myyntiprovisiot					46 573,72
Mainos- ja ilmoituskulut					45 872,52
Painatuskulut, toimistotarv, puhelin-ja tietol.					6 848,41
Matkakulut					8 883,67
Majoituskulut					7 065,73
Järjestyksen valvonta (koulutus + korvaukset)					7 899,71
Luvat viranomaisille					1 343
Kokoukset (tilavuokrat ja tarjoilut)					1 325,05
Palkinnot ja somisteet					2 519,33
Kisatori, äänentoisto + esiintyjät / juontajat					5 116,80
Tilavuokrat kisojen aikana					3 382,10
Kimpisen infraan kisojen aikana					30 355,41
Muut kulut, mm. ulkopuoliset palvelut					9 041
				Yhteensä	366 679
					503 550
					-366 679
				TULOS	136 871

Liite 3 Jätkikäteén saatu loppuyhteenveto tapahtuman yleisömäärästä

Lappeenrannan Kalevan kisat 2019, yleisömäärän yhteenveto

Ennakkomyynti ja ovimyynti	7492
Yritysyhteistyöliput	2524
Kutsuvieraat	110
Urheilijat	700
Valmentajat ja huoltajat	260
Media	90
Tekniikka	44
Visitor	60
Varhaiskasvatuksen vapaaliput	1000
Vapaaehtoiset toimitsijat	550
Toimitsijoiden vapaaliput	550
Torstain ilmaiskatsojat (arvio)	4000
Yhteensä	17 380